
NDIVHADZO YA MUVHUSO

MUHASHO WA ZWA VHUPO NA VHUENDELAMASHANGO

No. R....

.....2008

NDANGULO YA VHUPO HA LUSHAKA: MULAYO WA 2004 WA ZWITHU ZWO FHAMBANAHO ZWI TSHILAHU: MULAYO WA MBONELAPHANDA KHA ZWI TSHILAHU, TSWIKELELO NA U KOVHEKANA MBUELO

Mnisita wa vhuipo na vhuendelamashango vho, nga fhasi ha khethekanyo ya 97(1) (d), (e), (f), (g) na (h) ya mulayo wa Ndangulo ya Vhuipo ha Lushaka: Mulayo wa u fhambana ha Vhutshilo ha zwi tshilaho (Biodiversity Act) , wa 2004 (Mulayo wa vhu 10 wa 2004), vho ita Dzindaulo kha Shedulu.

ṬHALUTSHEDZO NA NDIHO YA MILAYO

1. ṬHALUTSHEDZO
2. NDIHO YA MILAYO
3. KUSHUMISELE KWA MILAYO

NDIMA YA 1

NYIMELE DZINE ṬHOḌISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA
NA ZWIPUKA (BIOPROSPECTING) NA ṬHOḌISISO NGA NṆDA HA

**ṰHODṰISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA
ZWI NGA ITWA NGA FHASI HADZO**

4. ṰhōṰisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka
5. ṰhōṰisiso nga nnṰa ha ṰhōṰisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

NDIMA YA 2

**SISITEME YA THENDELO YA ṰHODṰISISO YA U BVELEDZA MISHONGA
NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA NA U RENGISELA NNṰA TSHOMEDZO
DZA TSIKO DZAPO**

TshipiṰa tsha 1: U Ṱea maanṰa

6. U Ṱangelwa u Ṱea maanṰa
7. MaanṰa na mishumo ya u Ṱea maanṰa
8. Nyimele dzine vhathu vha u Ṱea maanṰa vha nga Ṱea thendelo nga fhasi hadzo

TshipiṰa tsha 2: Khumbelo ya thendelo

9. Vhahumbeli
10. Maitele a khumbelo

Tshipiḑa tsha 3: Netshedzo ya thendelo na zwo katelwaho kha thendelo

11. Thendelo ya ṭhodiṣiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka
12. Ṭhanganelano ya thendelo ya u rengisela nḑa na ṭhodiṣiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka
13. Thendelo ya ṭhodiṣiso ya u rengisela nḑa nga nḑa ha ṭhodiṣiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

Tshipiḑa tsha 4: Khumbelo ya aphiji

14. Tsheo dzine dza dzhiwa u ya nga aphiji
15. Maitele a khumbelo ya aphiji

Ndimā ya 3

**THENDELANO DZA U PFUKISA TSHOMEDZO, THENDELANO DZA U
KOVHEKANA MBUELO NA NDANGULO YA TSHIKWAMA TSHA
NDILISO TSHA ṬHODIṢISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA
ZWIMELA NA ZWIPUKA**

Tshipiḑa tsha 1:Thendelano

16. Thendelano ya u pfukisa tshomedzo
17. Thendelano dza u kovhekala mbuelo

18. Mishumo ya muṅe wa thendelo

Tshipiḡa tsha 2: Ndangulo ya Tshikwama tsha Ṭhirasithi tsha ṭhoḡisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

19. Ndangulo ya Tshikwama tsha Ṭhirasithi tsha ṭhoḡisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

NDIMA YA 4

NYANGAREDZO

20. Vhukhaxhi/milandu

21. Ndaṭiso

22. Mbetshelo dza tshifhinganyana

23. Ṭhoho pfufhi na u thoma u shuma

ṪHALUTSHEDZO NA NDIVHO YA NDAULO

Ṫhalutshedzo

1. Kha heyi milayo, ipfi kana fhungo ḷine ṫhalutshedzo yo ṅetshedzwa kha Mulayo ḷi na ṫhalutshedzo yo ṅetshedzwaho nga u ralo na, nga nṅa ha musii zwi re ngomu zwi tshi khou sumbedzwa nga inwe nḡila –.

“**mulayo**” zwi amba Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka: Mulayo wa u fhambana ha vhutshilo ha zwi tshilaho wa 2004 (Mulayo wa Vhu. 10 wa 2004).

“**ṫhoḡisiso inwe na inwe ya luṅwe lushaka**” zwi amba ṫhoḡisiso hu si **ṫhoḡisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka -**

(a) zwi katela u kuvhanganya ho dzudzanywaho nga nḡila yavhuḡi, ngudo kana ṫhoḡisiso ya tshomedzo dza tsiko dzapo, yo itwaho nga fhasi ha thikhedzo ya tshiimiswa tshi re mulayoni kana dzangano u bveledza nḡivho ya zwa saintsi; fhedzi

(b) i sia nṅa tsedzuluso dza zwiwo na dziṫhoḡisiso;

“**muhumbeli**” zwi amba muthu o ṅetshedzaho khumbelo ya thendelo;

“**thendelano ya u kovhekana mbuelo**” zwi amba thendelano nga tshivhumbeo tsha muengedzo wa 8, yo swikelelwaho nga muhumbeli na muṅwe a re na dzangalelo, u itela uri hu vhe na u kovhekana kha muthu a re na dzangalelo kha

mbuelo dzi ḍaho dzine dzi nga wanala kha ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka zwine zwa khou itelwa khumbelo;

“thendelo ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka”

zwi amba thendelo, yo n̄etshedzwaho zwi tshi ya nga Khethekanyo ya 88 ya Mulayo, u ḍidzhenisa kha luṭa lwa u wana na/ luṭa lwa mbambadzo ya thandela

ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

“Tshikwama tsha Ṭhirasithi ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka” zwi amba tshikwama tsho thomiwaho nga khethekanyo ya 85(1) ya Mulayo;

“Vhuvhambadzi” zwi katela mishumo i tevhelaho maelana na tshomedzo dza tsiko dzapo -

- (a) U ḍadza khumbelo ya ndaka ya muhumbulo ine ya nga vha yo khunyeledzwa, hu nga vha Afrika Tshipembe kana huñwe vho;
- (b) U wana kana u pfukisa ppanelo dziñwe na dziñwe dza ndaka ya muhumbulo kana dziñwe ppanelo;
- (c) U thoma ndingo dza mishonga na mveledziso ya zwibveledzwa, zwi tshi katela na u ita ṭhoḍisiso ya maraga na u ṭoḍa thendelo ya thangelambambadzo u itela u rengisa zwibveledzwa; kana
- (d) U andiswa ha tshomedzo dza tsiko dzapo nga kha u lima, u phaḍaladza vhukoni, u vhumba, kana dziñwe nḍila dza u bveledzisa na u bveledza zwibveledzwa, zwi fanaho na zwidzidzivhadzi, enzayimi dza nḍowetshumo,

zwiṅea zwiḽiwa muvhala, zwinukhelelisi, zwiḽolo, zwiṅokisi, zwifafadzeli, mivhala na zwibviswa;

“luṭa lwa thandela ya vhuvhambadzi ha thandela ya ṭhoḽisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka” zwi amba u ṭhoḽisiso inwe na inwe kha, kana mveledziso kana kushumisele kwa, tshomedzo dza tsiko dzapo hune nzulele na tshikhala kana khonadzeo ya mbambadzo kana u sa shumiswa zwavhuḽi ha ḽowetshumo maelana na thandela yo bveledzwaho lu fushaho u thoma maitele a vhuvhambadzi;

“mafhungo a tshiphiri” zwi amba mafhungo ane, arali o bviselwa nḽa, a nga tshinyadza madzangalelo a mbambadzo na masheleni a muṅwe muraḽo kha thendelano ya u kovhekana mbuelo, nahone –

(a) zwi katela –

(i) mafhungo nga ha ṭhoḽisiso ine ya khou itiwa kana ine ya ḽo itiwa ho katelwa zwododombedzwa zwa tshkha dzine dza ḽo kuvhanganyiwa na vhupo vhune tshakha dzenedzo dza ḽo kuvhanganyiwa hone;

(ii) Mafhungo a zwa vhuvhambadzi ha zwa mashelei, a zwa saintsi kana a thekeniki zwi tshi katela zwiphiri zwa mbambadzo;

(iii) Nḽivho yapo arali u bviselwa khagala ha iyo nḽivho hu nga tshinyadza tshenetsho tshitshavha tshapo;fhedzi

(a) Zwi sia nḽa mafhungo –

- (i) o no ɔ̣i bviselwaho khagala nga kha nyandadzo kha dzhenala ya zwa saintsi;
- (ii) Arali mirado ya nea thendelo ya u bvisela khagala;

“Luṭa lwa u wana lwa thandela ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka” zwi amba ṭhoḍisiso inwe na inwe nga ha, kana mveledziso kana kushumisele kwa, tshomedzo dza tsiko dzapo hune nzulele na tshikhala tsha khonadzeo ya vhuvhambadzi na u sa shumiswa zwavhuḍi ha ndowetshumo maelana na thandela a i pfali zwavhuḍi kana u ḍivhea lu fushaho malugana na u thoma maitete a mbambadzo;

“thendelo ya ṭhoḍisiso ya u rengisela nnda nga nnda ha ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka” hezwi zwi amba thendelo, yo netshedzwaho zwi tshi ya nga khethekanyo ya 88 ya Mulayo, hu tshi itelwa u rengisela nnda ha Riphabuliki tshomedzo dziṅwe na dziṅwe dza tsiko dzapo u itela ndivho ya ṭhoḍisiso nga nnda ha ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

“tshitshavha tshapo” zwi amba tshitshavha tshiṅwe na tshiṅwe tsha vhathu vhane vha khou dzula kana vha vha na pfanelo kana dzangalelo kha vhupo ho khetheaho ha shango kha Riphabuliki ya Afrika Tshipembe hu na tshiimiswa tsha vhurangaphanda na–

- (a) Vhane tshumiso ya mvelele ya tshomedzo dza tsiko dzapo dzine ha khou itwa khumbelo malugana nadzo, tsho thoma kana tshi ḍo ḍidzhenisa kana u vha tshipiḍa tsha ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo kumedzwaho; kana

(b) vhane ndivho yavho ya kana u wana nga ha tshomedzo dza tsiko dzapo dzine khumbelo ya vha yo itiwa malugana nadzo zwa do shumiswa malugana na thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo kumedzwaho;

“tshumiso yapo kana ndivho” zwi katela ndivho ya, u wana nga ha tshumiso ya mvelele ya tshomedzo dza tsiko dzapo, arali ndivho yeneyo, u wana kana u shumisa ho no thomiwa kana hu tshi do livhisa kha u kana u vhumba tshipiqa tsha thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo no kumedzwaho kana thandela dza thodiso dzine khumbelo ya vha yo itelwa zwone;

“U rengisela nda ho tanganelanwaho na thendelo thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka” zwi amba thendelo yo netshedzwaho zwi tshi ya nga khethekanyo ya vhu 88 ya Mulayo wa u rengisela nda tshomedzo dza tsiko dzapo hu tshi itelwa thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

“thendelo ya u pfukisela tshomedzo kha muwe” zwi amba thendelano nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 7 vhukati ha muhumbeli wa thendelo na muthu, zwi tshi katela mura do wa muvhuso kana tshitshavha tshi netshedzaho tswikelelo ya tshomedzo dza tsiko dzapo;

“NEMA” zwi amba (National Environmental Management Act), Mulayo wa Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka wa 1998 (Mulayo wa vhu 107 wa 1998)

“thendelo” zwi amba thendelo yo tshetshedzwaho zwi tshi ya nga Ndimba ya 7, hune zwa vha thendelo ya thodisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka; u rengisela nnda ho tlanganelanaho na thodisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka; kana thendelo ya u rengisela nnda ya thodisiso nga nnda ha thodisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka;

“tshumiso ya mvelele kana ndivho” hezwi zwi amba tshumiso ya mikhwa kana ndivho yapo ya tshomedzo dza tsiko dzapo nga tshitshavha tshapo, zwi tshi ya nga milayo yo nwalwaho na i songo nwalwaho, tshumiso, mikhwa ya maitele a itwaho lwa mvelele kana silala, a tlanganedzeaho na u dzhielwa ntha ngavho, na u dovha zwa katela zwo wanwaho nga ha tshomedzo dza tsiko dzapo nga tshitshavha.

Ndivho ya ndaulo

2. Ndivho ya idzi ndaulo ndi ya u -

(a) isa phanda na langula sisiteme ya thendelo yo tshetshedzwaho kha Ndimba ya 7 ya Mulayo u ya nga uri sisiteme yeneyo i shuma u swika ngafhi kha zwa thodisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka hu tshi katelwa na dziwe tshomedzo dza tsiko dzapo kana u rumela nnda ha Riphbuliki tshomedzo dziwe na dziwe dza tsiko dzapo hu tshi itelwa thodisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka kana luwe lushaka lwa thodisiso na;

- (b) u sumbedzisa zwi re ngomu zwa thodea na ndila ya u kovhekana mbuelo na thendelano ya u kovhekana matheriala.

3. Kushumisele kwa Dzindaulo

- (1) Idzi ndaulo dzi langa –
- (a) Luṭa lwa u wana na/ kana luṭa lwa vhuvhambadzi lwa thandela ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;
- (b) u rengisela nṅa ha Riphabuliki ha tshomedzo dziṅwe na dziṅwe dza tsiko dzapo hu tshi itelwa thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;na
- (c) u rengisela nṅa ha Riphabuliki tshomedzo dza tsiko dzapo u itela thodiso ya lushaka luṅwe na luṅwe.

Ndimya ya 1

**NYIMELE DZINE THODISO DZA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA
NA ZWIPUKA NA THODISO DZIṅWE VHO NGA NNḂA HA THODISO DZA
U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA ZWA ITWA NGA
FHASI HAYO**

Thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

4. (1) Luṭa lwa u wana na/kana luṭa lwa mbambadzo lwa thandela ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka lu nga itwa fhedzi nga

thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo bviswaho nga Minisita.

(2) Arali muhumbeli wa thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka a tshi ṭōḍa u rengisela nḍa tshomedzo dza tsiko dzapo zwine khumbelo iyi ya khou itelwa zwone, muhumbeli u fanela u ita khumbelo kha Minisita u itela u rengisela nḍa ho ṭanganelaho na thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

(3) Minisita a nga kona fhedzi u ḡetshedza thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kana u rengisela nḍa ho ṭanganelanaho na thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka nga murahu ha u tevhedza ṭhōḍea dza Ndaulo ya vhu 8(1) and 9(1).

Ṭhōḍisiso nga nḍa ha ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

5. (1) Tshomedzo dza tsiko dzapo dzi nga kona fhedzi u rengiselwa nḍa hu na ndivho ya ṭhōḍisiso nga nḍa ha ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka hu na thendelo ya u rengisela nḍa yo ḡetshedzwaho nga muthu a re na maanḍa a u ḡetshedza o sumbedzwaho kha Ndaulo ya vhu 6.

(2) Thendelo ya u rengisela nḍa u itela ṭhōḍisiso nga nḍa ha ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i nga ḡetshedzwa fhedzi sa tshipiḍa tsha thendelano yo ṭanganelaho, tenda vhathu vhane vha ḡetshedza maanḍa vha tevhedzela khethekanyo 92 ya Mulayo.

(3) Musi hu saathu u netshedzwa thendelo ya u rengisela nnda malugana na thodisiso nga nnda ha thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, muthu ane a netshedza thendelo u tea u tevhedzela Ndaulo dza 9(1) na 13(1).

Ndimi ya 2

SISITEME YA THENDELO U ITELA THODISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPIKA NA U RENGISELA NNDA TSHOMEDZO DZA TSIKO DZAPO

Tshipida tsha 1: Vhathu vhane vha netshedza (thendelo)

Kuanglele kwa vhathu vhane vha netshedza thendelo

6. (1) Minisita ndi mu-netshedzi wa –

- (a) thendelo ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka; na
- (b) u rengisela nnda ho tanganelanaho na thendelo dza thodisiso dza u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, arali tshomedzo dza tsiko dzapo dzi tshi rengiselwa nnda ndivho hu ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

(2) MEC o nangiwa sa mu-netshedzi wa thendelo ya u rengisela nnda, arali tshomedzo dza tsiko dzapo dzi tshi khou rengiselwa nnda ndivho i thodisiso hu si thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, na uri tshomedzo

dza tsiko dzapo dzi no ɔo rengiselwa nnda dzi kuvhanganywe, na u nanguludzwa kha ilo vundu.

(3) U nea maanda na mishumo nga vathu vhane vha netshedza zwi nga itwa fhedzi hu tshi tevhedzwa khethekanyo dza 42 na 42A dza NEMA.

Maanda na mishumo ya vhanetshedzi

7. (1) Munetshedzi wa maanda u fanela u tshimbidza khumbelo dzothe nga tshifhinga tshi pfeseseaho.

(2) Musi a saathu u nea thendelo zwi tshi ya nga Ndaulo idzi, munetshedzi u tea u vha o fushea nga uri—

(a) u kwamea nga mishumo wonoyo kha tshomedzo dza tsiko dzapo a hu nga ɔo vha ha ndeme kana hu ɔo fhungudziwa na u lugiswa; na

(b) mishumo wonoyo a u nga fhungudzi lwo kalulaho tshomedzo dza tsiko dzapo lune vhuvha hadzo ha nga tshinyadzwa.

(5) Musi hu tshi tangedzwa khumbelo ya thendelo, vhanetshedzi vha —

(a) fanela u dzhiela ntha khumbelo;

(b) vha nga toda muhumbeli kana vha re na dzangalelo u netshedza zwiinwe zwododombedzwa;

(c). Vha nga toda muhumbeli u ita tzedzuluso ya khonadzeo ya khombo u ya nga khethekanyo ya vhu 89 ya Mulayo kana zwi tshi ya nga dziñwe ndaulo dzo divhadzwaho zwi tshi ya nga Mulayo.

(3) Nga murahu ha u dzhia tsheo malugana na khumbelo ya thendelo vhañetshedzi vha fanela u –

(a) divhadza muhumbeli nga ha tsheo nga u tou ñwala hu sa athu u fhela maɖuvha a 15 a u shuma nga murahu ha musu tsheo yo no dzhiiwa;

(b) arali khumbelo yo tendelwa , vha ñetshedze thendelo vha khwinise thendelo, kana u vusuludza thendelo, nga ndila ine zwi nga vha zwi ngayo, hu saathu u fhela maɖuvha a 15 a u shuma nga murahu ha u dzhia tsheo;

(c) arali khumbelo yo hanelwa -

(i) kha vha divhadze muhumbeli nga ha tsheo nga u tou ñwala hu sa athu u fhela maɖuvha a 15 a u shuma nga murahu ha u dzhia tsheo;

(ii) kha vha sumbedze uri ndi ngani yo hanelwa;

(iii) kha vha vhudze muhumbeli nga ha pfanelo dzawe dza u nga humbela u sedzuluswa hafhu ha tsheo zwi tshi ya nga khethekanyo ya vhu 94 ya Mulayo na Ndaulo ya vhu 16.

(4) Muñetshedzi u fanela u sedza vhañe vha thendelo vhoñhe u vhona uri hu khou tevhedzwa nyimele kana milayo ya thendelo.

Nyimele dzine nga khadzo vhaṅetshedzi vha nga ṅetshedza thendelo

8. (1) Minisita a nga kona fhedzi u ṅetshedza thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kana thendelo yo ṭanganelanaho ya u rengisela nṅḍa zwibveledzwa zwa mishonga nga zwimela na zwipuka, arali Minisita o fushea uri –

(a) vhathu vha re na dzangalelo vho teaho vho topolwa u ya nga milayo yo sumbedzwaho kha khethekanyo ya 82 ya Mulayo;

(b) ho vha na u bviselwa khagala ha mafhungo o fanelaho kha vhoṭhe vha re na dzangalelo vhe vha topolwa;

(c) vhahumbeli vho thoma u wana thendelo ya muthu muṅwe na muṅwe, zwi tshi katela muraḍo wa muvhuso kana tshitshavha kana u ṅea tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo dzine khumbelo ya khou tshimbilelana nadzo, na thendelano ya u pfukisa matheriala na thendelano ya u kovhekana mbuelo zwo swikelelwa na avho vha re na dzangalelo;

(d) muhumbeli o thoma a wana thendelo kha tshitshavha tshapo tshi kwameaho, na thendelano ya u kovhekana mbuelo yo swikelelwa na izwo zwitshavha.

(2) u itela u ḍifusha uri ṭhōḍea dza Mulayo na idzi Ndaulo zwo swikelelwa, Minisita a nga ṭōḍa uri thendelo kha muhumbeli ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kana thendelo ya u rengisela nṅḍa mishonga yo bveledzwaho nga zwimela na zwipuka kana ṭhanganelano ya u rengisela nṅḍa u itela u -

- (a) sumbedza uri ndi afhio maga o dzhiwaho u kona u wana vhathu vha re na dzangalelo;
- (b) dzhia mañwe maga u wana vhathu vha re na dzangalelo;
- (c) netshedza vhuṭanzi uri mafhungo o fanelaho a maelana na ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka o bviselwa khagala kha vhathu vha re na dzangalelo vho sumbedzwaho kana vho topolwaho;
- (d) netshedza vhuṭanzi ha uri ho thoma ha swikelelwa thendelano na vha re na dzangalelo.

Tshipiḍa tsha 2: Khumbelo ya thendelo

Vhahumbeli

- 9.** (1) thendelo zwi tshi ya nga Mulayo i nga netshedzwa u itela –
- (a) muthu wa mulayo o ḍiñwalisaho zwi tshi ya nga mulayo wa Afrika Tshipembe;
 - (b) muthu zwawe, ane a vha mudzulapo wa Afrika Tshipembe kana mudzulapo wa tshoṭhe wa Afrika Tshipembe;
 - (c) muthu wa mulayo a songo ñwaliswaho zwi tshi ya nga mulayo wa Afrika Tshipembe kana muthu zwawe ane a sa vhe mudzulapo wa tshoṭhe wa Afrika Tshipembe, arali muthu wa mulayo kana mubvannḍa a nga ita khumbelo o ṭangana na muthu wa mulayo kana muthu zwawe o sumbedzwaho kha phara ya (a) kana (b) afho nṭha.
- (2) Muhumbeli wa thendelo u fanela u -

(a) **bvisela khagala arali, malugana na tshomedzo dza tsiko dzapo dzine khumbelo ya khou itiwa malugana nadzo –**

- (i) khumbelo inwe na inwe ya thendelo zwi tshi ya nga Mulayo kana u ya nga muñwe mulayo vho yo netshedzwa kha vhañwe vhalanguli zwi nga vha murahu kana zwenezwo musii khumbelo i tshi itwa, na
- (ii) arali khumbelo yo hanelwa kana yo tendelwa kana i sa athu u wanala;

(b) arali u bveledzwa ha mishonga nga zwimela na zwipuka ho rangelwa phanda nga tzedzuluso nga nda ha u bveledza uho zwi tshi elana na zwine khumbelo ya sumbedza zwone, hu fanela u bviselwa khagala tshivhumbeo tsha thodisiso na mishumo yo swikisaho kha u ita khumbelo ya thendelo ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

Maitele a u ita khumbelo

10. (1) Khumbelo ya thendelo ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i fanela u iswa kha Minisita nahone i fanela –

- (a) u vha kha tshivhumbeo Tsha tshipida tsha 1 tsha Muengedzo wa 2 kha idzi Ndaulo;
- (b) u vha na mafhungo o linganaho u konisa Minisita u ita tzedzuluso dzo fanelaho.

(2) Khumbelo ya u rengisela nda ho tanganelaho na thendelo ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i fanela u swikiswa kha Minisita nahone i fanela u -

- (a) vha kha tshivhumbeo tsha Tshipiḁa tsha 1 na tsha 2 tsha Muengedzo wa 2 wa idzi Ndaulo;
- (b) vha na mafhungo o linganaho a u konisa Minisita u ita tsedzuluso dzo fanelaho.

(3) Arali thendelano ya u fhiriselwa ha zwishumiswa kana matheriala kana thendelano ya u kovhekana mbuelo zwi tshi ṭodea nga mulayo, muhumbeli wa thendelo ya ṭhodiḁiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kana thendelo ya ṭhanganelano kha u rengisela nḁa kana ṭhodiḁiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha khumbelo ya iyo thendelo -

- (a) thendelano yo sainwaho ya u pfukisela zwishumiswa kana matheriala kana thendelano ya u kovhekana mbuelo arali thendelano dzo swikelelwa; kana
- (b) arali zwi so ngo konadzea u swikelela thendelano dzenedzo, khumbelo ya u dzhenelela ha Minisita hu na ndivho ya u ita nyambedzano u itela thendelano, zwi tshi ya nga khethekanyo ya vhu 82(4)(b) ya Mulayo.

(4) Khumbelo ya thendelo ya u rengisela nḁa hu na ndivho ya ṭhodiḁiso nga nḁa ha ṭhodiḁiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i fanela u iswa kha MEC o sumbedzwaho kha ndaulo ya vhu 6(2) nahone i fanela u -

- (a) vha kha tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 3 wa idzi Ndaulo;
- (b) vha na mafhungo o linganaho u konisa MEC u ita tsedzuluso dzo fanelaho.

Tshipiḁa 3:U ṅetshedza thendelo na zwi re ngomu kha thendelo

Thendelo dza ṭhodiḁiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

11. (1) Thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i nga ḡetshedzwa kana u bviswa fhedzi arali -

(a) Minisita a vha o ṭanganedza kana u tendela thendelano ifhio kana ifhio ya u ṭhirantsifera kana u pfukisa matheriala kana thendelano dza u kovhekana mbuelo dzine dza ṭoḍiwa nga Mulayo nahone dzo rumelwaho kha Minisita; na

(b) mbadelo ine ya sa ḡo humiselwa murahu yo sumbedzwaho kha Muengedzo wa 1 yo badeliwa.

(2) thendelo ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i tea -

(a) u vha nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 4 kha idzi Ndaulo;

(b) u sumbedza tshifhinga tsha u shuma hayo;

(c) u sumbedza tshomedzo dza tsiko dzapo dzi kwameaho;

(d) u sumbedza uri ndi tshomedzo dza tsiko dzapo nngafhani dzine dza kwamea;

(e) u sumbedza tshiko tsha tshomedzo dza tsiko dzapo;

(f) i tea u bviswa u ya nga nyimele dzo tiwaho nga Minisita, nahone nyimele dzenedzo dzi tea u katela uri -

(i) tshelede yoḡhe ine ya khou kolodiwa vhathu vha re na dzangalelo u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo i tea u badelwa kha Tshikwama tsha Ṭhirasithi ya ṭhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga

zwimela na zwipuka, sa zwine zwa tšodiswa zwone nga khethekanyo 85(1) ya Mulayo;

- (ii) muṅe wa thendelo ṅwaha nga ṅwaha u tea u rumela muvhigo wa tshiimo kha Minisita nga tshivhumbeo tsho tiwaho nga Minisita;
- (iii) muṅe wa thendelo u ḡo vha na vhuḡifhinduleli malugana na mbadelo dza u fhungudza kana dza u lulamisa zwo vhangwaho nga tšhoḡisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhupo, u ya nga khethekanyo ya 28 ya NEMA; na
- (iv) tshomedzo dza tsiko dzapo dzine thendelo ya tshimbilelana nadzo dzi nga kha ḡi si rengiswe, u ṅetshedzwa kana u tšhirantsiferelwa kha tshigwada tsha vhuraru nga ṅḡa ha thendelo yo tou ṅwaliwaho ya Minisita.

Thendelo dza u rengisela nnda yo tanganelanwaho na thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

12. (1) Thendelo ya u rengisela nnda yo tanganelanwaho na thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i nga bviswa kana u netshedzwa fhedzi arali Minisita o fushea uri u rengisela nnda tshomedzo dza tsiko dzapo malugana na thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka zwi do vha zwi tshi khou itelwa tshitshavha, hut shi katelwa na –

- (a) u vhulunga kana u tsireledza vhutshilo ho fhambanaho ha zwi tshilaho Afrika Tshipembe;
- (b) mveledziso ya ikonomi ya Afrika Tshipembe; kana
- (c) u khwinisa ndivho ya zwa saintsi na vhukoni ha thekhnikhala zwa vhatu vha Afrika Tshipembe na zwiimiswa.

(2) U rengisela nnda ho tanganelanwaho na thendelo ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka zwi tea u –

- (a) vha nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 5 kha idzi Ndaulo;
- (b) sumbedza tshifhinga tsha u shuma ha thendelo;
- (c) sumbedza tshomedzo dza tsiko dzapo dzi kwameaho;
- (d) sumbedza uri tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza kwamea dzi tea u vha nngafhani;
- (e) sumbedza tshiko tsha tshomedzo dza tsiko dzapo;
- (f) u netshedzwa kana u bviswa u ya nga nyimele sa zwe zwa tiswa zwone nga Minisita, nahone nyimele dzenedzo dzi tea u katela -

- (i) tshelede yothe ine ya kolodiwa vha re na dzangalelo u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo i tea u badelwa kha Tshikwama tsha Thirasithi ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, sa zwine zwa thodiswa zwone nga khethekanyo ya 85(1) ya Mulayo;
- (ii) muṅe wa thendelo u tea u rumela muvhigo wa tshiimo kha Minisita nga tshivhumbeo tsho tiwaho nga Minisita ṅwaha muṅwe na muṅwe;
- (iii) muṅe wa thendelo u na vhuḍifhinduleli malugana na mbadelo dza u fhungudza kana u lulamisa zwo vhangwaho nga thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhupo, u ya nga khethekanyo 28 ya NEMA; na
- (iv) tshomedzo dza tsiko dzapo dzine thendelo ya tshimbilelana nadzo, a dzi nga ḍo rengiswa, u ṅetshedzwa kana u pfukiselwa kha tshigwada kana muthu wa vhuraru nga ṅḍa ha thendelo yo tou ṅwaliwaho ine ya bva kha Minisita.

Thendelo ya u rengisela ṅḍa malugana na thodisiso nga ṅḍa ha thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

13. (1) Thendelo ya u rengisela ṅḍa malugana na thodisiso nga ṅḍa ha thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka i nga ṅetshedzwa fhedzi arali muthu ane a vha na maṅḍa a u ṅetshedza e a sumbedzwa kha Ndaulo 6 a vha o fushea uri u rengiselwa ṅḍa ha tshomedzo dza tsiko dzapo dzo teaho zwi ḍo vha zwi tshi khou itelwa tshitshavha, hu tshi katelwa –

- (a) u vhulunga kana u tsireledza vhutshilo ho fhambanaho ha zwi tshilaho Afrika Tshipembe;
- (b) mveledziso ya ikonomi ya Afrika Tshipembe; kana
- (c) u khwinisa ndivho ya zwa saintsi na vhukoni ha thekhnikhala zwa vhatu vha Afrika Tshipembe na zwiimiswa.

(2) Thendelo ya u rumela nṅa tshomedzo dza tsiko dzapo hu tshi itelwa ṭhoḍisiso hu si ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka —

- (a) i tea u vha nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 6 kha idzi Ndaulo;
- (b) i tea u sumbedza tshifhinga tsha u shuma hayo;
- (c) i tea u sumbedza tshomedzo dza tsiko dzapo dzi kwameaho;
- (d) i tea u sumbedza uri ndi tshomedzo dza tsiko dzapo nngafhani dzine dza kwamea;
- (e) i tea u sumbedza tshiko tsha tshomedzo dza tsiko dzapo; na
- (f) i tea u bviswa kana u ṅetshedzwa hu tshi tevhedzelwa nyimele dzi tevhelaho -
 - (i) tshomedzo dza tsiko dzapo dzine thendelo ya tshimbilelana nadzo, dzi nga shumiswa fhedzi kha ṭhoḍisiso dzi si dza zwa vhuvhambadzi kana zwi si zwa vhubindudzi dzine dza tshimbilelana na thendelo;
 - (ii) tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza tshimbilelana na thendelo dzi nga kha ḍi si shumiselwe zwa ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

- (iii) muṅe wa thendelo u na vhuḍifhinduleli malugana na mbadelo dza u fhungudza kana u lulamisa zwo vhangwaho nga u bvedza zwimela na zwipuka kha vhupo, u ya nga khethekanyo 28 ya NEMA; na
- (iv) tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza khou ṭoḍelwa thendelo, a dzi nga ḍo rengiswa, u ṅetshedzwa kana u pfukiselwa kha tshigwada kana muthu wa vhuraru, nahone thendelo a i nga ḍo ṅetshedzwa arali tshigwada tsha vhuraru kana muthu wa vhuraru a tshi khou ṭoḍa u shumisela tshomedzo kha u bvedza mishonga nga zwimela kana zwipuka; na
- (v) muṅe wa thendelo u tea u rumela muvhigo wa tshiimo kha muthu a re na maanda a u ṅetshedza thendelo nga tshivhumbeo tsho tiwaho nga muthu a re na maanda a u ṅetshedza thendelo ṅwaha muṅwe na muṅwe kana nga zwifhinga zwo tiwaho nga muṅetshedzi wa thendelo;

Tshipiḍa tsha 4: Dziaphiḽi

Tsheo dzine dza dzhiiwa u ya nga aphili

14. (1) Muhumbeli a nga ita aphili, u ya nga khethekanyo 94 ya Mulayo, malugana na tsheo inwe na inwe ya u –

- (a) hana thendelo;

- (b) kombetshedza nyimele dza thendelo dza u ḡadzisa kha nyimele dza u kombetshedza dzine dza tea u kombetshedzwa u ya nga idzi ndaulo;
- (c) khantsela thendelo.

Kuitele kwa aphili

15. (1) Aphili i tea u itwa kha Minisita kha maɖuvha a 30 a musi muhumbeli o ðivhadzwa nga ha tsheo ine ha khou aphilwa malugana nayo.

(2) Vha re na dzangalelo kha aphili vha tea u ñetshedzwa khophi ya aphili nahone vha tea u ðivhadzwa uri vha na maɖuvha a 15 u bva nga ðuvha la u ðivhadzwa nga ha u rumela dzisabumishini malugana na aphili ine ya khou itwa kha Minisita.

(3) Aphili i tea –

- (a) u ðalutshedza zwiitisi zwa u aphila malugana na tsheo;
- (b) u bula muthu a re na dzangalelo kha aphili na u ñetshedza vhuṭanzi ha uri khophi ya aphili yo ñetshedzwa a re na dzangalelo; na
- (c) u fhelekedzwa nga mbadelo i sa humiselwi murahu yo sumbedzwaho kha Muengedzo wa 1.

NDIMA YA 3

THENDELANO DZA U PFUKISA KANA U ṬHIRANSIFERA MATHERIALA KANA ZWISHUMISWA, THENDELANO DZA U KOVHEKANA MBUELO NA NDANGULO YA TSHIKWAMA TSHA ṬHIRASITHI YA U BVELEDZA MISHONGA YA ZWIMELA NA ZWIPIKA

Tshipiḡa tsha 1: Dzithendelano

Thendelano dza u ṭhirantsifera matheriala kana zwishumiswa

16. (1) Zwigwada malugana na thendelano ya u t̄hirantsifera matheriala kana zwishumiswa ndi muhumbeli na muthu a re na dzangalelo zwe zwa t̄alutshedziswa zwone kha phara dza 82(1)(a) na (b) dza Mulayo une wa t̄netshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza tshimbilelana na khumbelo.

(2) Minisita u tea u tendela thendelano dza u t̄hirantsifera matheriala dzo t̄he kana u khwiniswa huñwe na huñwe ha thendelano dzenedzo, u ya nga khethekanyo 84(2) ya Mulayo.

(3) Thendelano ya u t̄hirantsifera matheriala i tea u vha nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 7 nahone i tea u vha na mafhungo o sumbedzwaho kha khethekanyo 84(1)(b) ya Mulayo.

Thendelano dza u kovhekana mbuelo

17. (1) Zwigwada malugana na thendelano ya u kovhekana mbuelo ndi muhumbeli na muthu a re na dzangalelo vho bulwaho kha khethekanyo 82(1)(a) na (b) ya Mulayo.

(2) Thendelano ya u kovhekana mbuelo i tea u vha nga tshivhumbeo tsha Muengedzo wa 8 nahone i tea u tshimbilelana na khethekanyo t̄hukhu dza 83(1) na (2) dza Mulayo;

(3) Phanda ha musa vha tshi t̄anganedza thendelano ya u kovhekana mbuelo kana khwiniso ya thendelano yeneyo, Minisita –

(a) u tea u vha o fushea uri thendelano ndi ya kwayo na u sa dzhia sia kha zwigwada zwo t̄he;

(b) a nga kwamana na muthu muṅwe na muṅwe a re na vhukoni u ṅetshedza ngeletshedzo dza thekhnikhala nga ha thendelano; na

(c) a nga ita khumbelo ya mahumbulwa a tshitshavha nga ha thendelano tenda ha si vhe na mafhungo a tshiphiri ane a bviselwa khagala.

(4) Minisita a nga hana u ṅanganedza thendelano ya u kovhekana mbuelo nga nṅa ha musi thendelano yeneyo i tshi nga vha na mbetshelo dza -

(a) u khwinisa ṅdivho ya saintsi na vhukoni ha thekhnikhala ha vhathu, mirado ya muvhuso kana tshitshavha tshapo ha u vhulunga kana u tsireledza, u shumisa na u bveledza tshomedzo dza tsiko dzapo; kana

(b) nyito iṅwe na iṅwe ine ya ṅuṅwedza u vhulunga kana u tsireledza, u shumisa nga hu sa fheli na u bveledzwa ha tshomedzo dza tsiko dzapo zwo teaho.

(5) Vhaṅe vha thendelo vha tea u rumela khophi ya thendelano dza u kovhekana mbuelo dzoṅhe kha Mulangi-Dzhenerala, hu sa athu fhela ṅwedzi ho vha na thendelano kana hu sa athu fhela ṅwedzi ho itwa khwiniso ifhio kana ifhio kha thendelano yeneyo yo swikelelwaho.

Vhudifhinduleli ha muṅe wa Thendelo

18. (1) Muṅe wa thendelo ya ṅhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kana thendelo ya ṅhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka na u rengisela nṅa zwo ṅanganelanho u tea -

(a) u divhadza Mulangi-Dzhenerala uri tshelede ine ya kolodiwa vha re na dzangalelo sa zwe zwa sumbedziswa zwone kha thendelano ya u kovhekana mbuelo i fanela u badelwa kana u thiranstiferiwa lini kha Tshikwama tsha Thirasithi tsha thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

(b) u divhadza vha re na dzangalelo vhane vha tea u wana mbuelo ya tshelede u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo uri tshelede yo thirantsiferiwa kha Tshikwama tsha Thirasithi tsha thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

Tshipiḁa tsha 2: U tshimbidza kana u langula Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

U langula Tshikwama tsha thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka

19. (1) U ya nga khethekanyo ya 85(1) ya Mulayo, tshelede yothe ine ya bva kha thendelano dza u kovhekana mbuelo na ine ya kolodiwa vha re na dzangalelo i tea u badelwa kha Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

(2) Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka tshi do langulwa u ya nga Ndaulo dza zwa Gwama dzo bviswaho u ya nga Mulayo wa Ndangulo ya Masheleni a Nnyi na Nnyi, wa 1999 (Mulayo wa 1 wa 1999) .

(3) U itela u tevhezela Ndaulo dza zwa Gwama –

- (a) thendelano inwe na inwe ya u kovhekana mbuelo i tea u dzhiwa sa tshishumiswa tsha thirasithi tshine tsha dodombedza ndivho yo tiwaho ine tshelede yo tlanganedzwaho nga Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka ya do shumiselwa zwone;
- (b) Mulangi - Dzhenerala u na vhudifhinduleli ha u thogomela na u shumisa tshelede yo tlanganedziwaho nga Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka zwavhudi, u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo yo teaho;
- (c) Mulangi-Dzhenerala a nga badelisa mbadelo i pfeseseaho malugana na ndangulo ya tshelede yo tlanganedzwaho u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo;
- (4) Mulangi - Dzhenerala u tea –
- (a) u divhadza vhatu vhothe vha re na maanda a u netshedza zwidodombedzwa zwa u bannga zwa Tshikwama tsha Thirasithi ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, hune zwidodombedzwa zwenezwo zwa tea u netshedzwa vha vha thendelo musi hu tshi bviswa thendelo inwe na inwe;
- (b) u eletshedza zwigwada malugana na thendelano ya u kovhekana mbuelo nga ha –
- (i) tshelede inwe na inwe yo tlanganedzwaho malugana na thendelano yeneyo;

- (ii) tshelede ine ya kolodiwa a re na dzangalelo muñwe na muñwe u ya nga thendelano; na
- (c) u avha kana u n̄etshedza tshelede yoñhe u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo yo teaho.
- (5) Mbofho dza Mulangi - Dzheneraļa u ya nga khethekanyo ðhukhu ya
 - (4) dzi nga bvisiwa ñwaha muñwe na muñwe nga n̄ña ha musì tshiñwe tshifhinga tsho fhambanaho tsho –
- (a) sumbedzwa kha thendelano ya u kovhekana mbuelo yo teaho; kana
 - (b) tsho tendelwa kana u ðanganedzwa nga Mulangi - Dzheneraļa na zwigwada zwa thendelano ya u kovhekana mbuelo.
- (6) Arali zwa nga itea ha vha na tshelede yo salaho kha Tshikwama tsha ðhirasithi ya ðhoðisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka ine ya si vhe ya muthu kana tshigwada u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo, Mulangi-Dzhenerala u tea u shumisela tshelede kha tshithihi kana zwa u fhira tshithihi tsha zwi tevhelaho -
- (a) u vhulunga kana u tsireledza tshomedzo dza tsiko dzapo;
 - (b) u thusa kana u tikedza iriwe ðhoðisiso kana risetshe nga ha tshomedzo dza tsiko dzapo na n̄divho yapo;
 - (c) u bveledza vhukoni kha zwitshavha zwapo –
 - (i) malugana na pfanelo dzavho u ya nga Mulayo, na
 - (ii) u vha konisa u fara nyambedzano nga ha thendelano dza u kovhekana mbuelo dzine dza vha kwayo na u sa dzhia sia;

- (d) u khwinisa nḡivho ya saintsi na vhukoni ha thekhinikhala ha u vhulunga kana u tsireledza, u shumisa na u bveledza tshomedzo dza tsiko dzapo, kana
- (e) nyito inwe na inwe ine ya ḡuḡuwedza u vhulunga, tshumiso nga hu sa fheli na u bveledza tshomedzo dza tsiko dzapo hu tshi itelwa Afrika Tshipembe .

(7) Arali zwi sa konadzei, hu na zwiitisi zwifhio kana zwifhio, u badela tshigwada tshelede ine tsha kolodiwa yone u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo, Mulangi-Dzhenerala u tea u –

- (a) khwaḡhisedza uri hu na muthu muḡwe kana dzangano ḡine tshelede ya tea u badelwa ḡone lwa mulayo;
- (b) arali hu si na muthu o waniwaho kana dzangano ḡine tshelede ya tea u badelwa ḡone, u ḡo kwama zwiḡwe zwigwada zwa thendelano yo teaho malugana na u avha tshelede nga nḡila kwayo nahone nga u lingana vhukati ha vha re na dzangalelo vho salaho, arali vha hone;
- (c) arali hu si na vha re na dzangalelo, u ḡo avha kana u kovha tshelede u ya nga ndaulo ḡhukhu ya (6).

NDIMA YA VHU 4

ZWA U ANGAREDZA

Milandu

20. Muthu u vhonwa mulandu arali –

- (a) nga nḡa ha thendelo -

- (i) a ita tshodiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka hune ha katela tshomedzo dza tsiko dzapo;
 - (ii) rengisela nnda tshomedzo dza tsiko dzapo hu tshi itelwa tshodiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka kana tshodiso inwe na inwe;
- (b) a ita mushumo kana nyito ye ya netshedzwa thendelo nga inwe ndila nga nnda ha u ya nga milayo ine ya tea u tevhedzelwa malugana na u netshedzwa ha thendelo;
- (c) a tendela muinwe muthu u ita, kana u sa ita zwinwe zwithu zwine zwa vha mulandu u ya nga idzi ndaulo;

Dzindaṭiso

21. (1) Muthu we a vhonwa mulandu u ya nga ndaulo 20 o tea u –

- (a) valelwa dzhele lwa tshifhinga tshine tsha si fhire minwaha mitanu ;
- (b) faini kana ndaṭiso yo tea; kana zwothe faini na u valelwa dzhele honoho.

(2) Faini u ya nga ndaulo thukhu ya (1) i nga kha di si fhire tshelede yo randelwaho u ya nga Mulayo wa u Dzudzanywa ha Dzifaini, wa 1991 (mulayo wa vhu 101 wa 1991).

Mbetshelo dza tshifhinganyana

22. (1) U ya nga ndaulo thukhu dza (2) na (3), muthu muinwe na muinwe ane a kwamea malugana na u thoma u shuma ha idzi Ndaulo kha thandela ya

thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, a nga bvela phanḁa na thandela yeneyo o lindela u bviswa kana u netshedzwa ha thendelo ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

(2) Muthu ane a kwamea malugana na thandela ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo no ḁi thomaho u tea, hu sa athu fhela miḁwedzi ya rathi idzi ndaulo dzo thoma u shuma, u rumela khumbelo ya thendelo ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha Minisita u ya nga Ndimu ya vhu 2 ya idzi Ndaulo.

(3) Arali thandela ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo no ḁi thomaho i tshi katela madzangalelo a vha re na dzangalelo ane a tea u tsireledzwa nga khethekanyo 82 ya Mulayo, muhumbeli wa thendelo ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka u tea u –

(a) fara nyambedzano na u dzhena kha thendelano yo teaho ya u kovhekana mbuelo na vha re na dzangalelo vho topolwaho;

(b) vha tea u nambatedza kha khumbelo ya thendelo ya thoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo iswaho kha Minisita u ya nga ndaulo thukhu ya (2) –

(i) thendelano dza u kovhekana mbuelo dzo sainiwaho dze dza itwa na vha re na dzangalelo; kana

(ii) khumbelo yo tou ḁwaliwaho malugana na uri Minisita a dzhenelele hu tshi itelwa uri hu ambedzanwe kana hu rerisanwe nga ha thendelano dzenedzo u ya nga khethekanyo ya 82(4)(b), arali zwi songo konadzea

u khunyeledza thendelano dzenedzo kha **minwedzi ya rathi** yo sumbedzwaho kha ndaulo t̄hukhu ya (2).

(4) Thandela ya t̄hoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo no ḍi thomaho -

(a) I tea u fheliswa arali –

(i) khumbelo ya thendelo ya t̄hoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo haniwa; kana

(ii) thendelano ya u kovhekana mbuelo i songo khunyeledzwaho naho ho vha na u dzhenelela ha Minisita;

(b) I nga bvela phanḍa arali thendelo ya t̄hoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka ya vha yo bviswa kana yo ḡetshedzwa, u ya nga nyimele dziḡwe na dziḡwe dzine dzi nga vha dzi kha thendelo.

T̄hoho pfufhi na u thoma u shuma

23. Idzi ndaulo dzi vhidzwa Ndaulo dza t̄hoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, Tswikelelo na U kovhekana Mbuelo, dza 2008 nahone dzi ḍo thoma u shuma nga datumu ine ya ḍo vha yo vhwewa nga Minisita nga kha ḡdivhadzo kha Gazette.

MUENGEDZO WA 1

MBADELO DZO RANDELWAHO DZINE DZA SI HUMISELWE MURAHU

1. Mbadelo dza thendelo

- 1.1. Thendelo ya tshodiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka
(Ndaulo ya vhu 11) R5 000

- 1.2. Thendelo yo tanganelanaho ya u rengisela nnda na tshodiso ya u bvedza
mishonga nga zwimela na zwipuka (Ndaulo ya 12) R5 200

- 1.3. Thendelo ya u rengisela nnda hu tshi itelwa u ita tshodiso ine ya si vhe ya
tshodiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka Ndaulo ya vhu
13) R 100

2. Aphili u ya nga Ndaulo ya vhu 15

Mbadelo ya aphili
R50

MUENGEDZO WA VHU 2

TSHIPIḐA TSHA 1: KHUMBELO YA THENDELO YA ṰHODḐISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPIKA

TSHIPIḐA TSHA 2: KHUMBELO YA THENDELO YA U RENGISELA NNḐA HU TSHI ITELWA ṰHODḐISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPIKA

Notsi dza malugana na u ḑadza fomo:

1. Arali vha tshi khou ita khumbelo ya thendelo ya Ṱhodḑisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka nahone vha sa khou Ṱoda u rengisela nnḑa tshomedzo dza tsiko dzapo dzo teaho, vha tea u ḑadza fhedzi tshipiḑa tsha 1 tsha fomo.
2. Arali vha tshi khou ita khumbelo ya thendelo yo Ṱanganelanaho ya u rengisela nnḑa na Ṱhodḑisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, vha tea u ḑadza tshipiḑa tsha 1 na tsha 2 tsha iyi fomo.
3. Arali tshikhala tsho Ṱetshedzwaho kha iyi fomo tshi songo lingana, mafhungo maṁwe a nga dzheniswa nga kha Miengedzo.

LUSHAKA LWA THENDELO YO HUMBELWAHO (Vha swaye kha tshibogisi tsho teaho)

Thendelo ya Ṱhodḑisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

Thendelo yo Ṱanganelanaho ya u rengisela nnḑa na u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

**LUṬA LWA THANDELA YA ṬHODṬISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA
ZWIMELA NA ZWIPUKA (Vha swaye kubogisi kwo teaho)**

Luṭa lwa u tumbula:

Luṭa lwa vhubindudzi :

**TSHIPIḐA TSHA 1: KHUMBELO YA THENDELO YA ṬHODḐISISO YA U
BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPIKA**

MUHUMBELI

***Arali muhumbeli e muthu wa mulayo vha ḑadze tshipiḑa tsha 1 – 7 afho
fhasi***

Dzina nga vhuḑalo ḑa tshiimiswa kana dzangano:

Naa dzangano ḑa mulayo ḑo ḑwaliswa Afrika Tshipembe? E/H

Arali ḑo ḑwaliswa, vha ḑetshedze nomboro ya vhuḑwalisi ya Afrika Tshipembe ya
dzangano ḑa mulayo;

Arali ḑi songo ḑwaliswa, ḑo ḑwaliswa kha shango ḑifhio, vha dovhe vha ḑetshedze
na nomboro ya referentsi;

Vha ḑetshedze zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa dzangano ḑa mulayo (hu
tshi katelwa aḑirese ya fhethu/ya vhudzulo, luṭingo, fekisi na aḑirese ya e-
meḑi):

Dzina ḑa muthu ane a nga kwamiwa kha dzangano ḑa mulayo (vha nambatedze
khophi yo sethifaiwaho ya ID):

Vhuimo ha muthu ane a tea u kwamiwa:

Arali muhumbeli e muthu zwawe vha ḡadze tshipiḡa tsha 8 – 12 afho fhasi

Dzina ḡa muhumbeli: _____

Nomboro ya vhuḡe ya muhumbeli (vha dovhe vha nambatedze khophi yo

sethifaiwaho ya

ID): _____

Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muhumbeli (hu tshi katelwa aḡirese ya

poswo/ya fhethu, luḡingo, fekisi, na aḡirese ya e-meḡli):

Naa muhumbeli ndi muraḡo wa dzangano ḡa mulayo?

E/H

Arali e muraḡo, vha ḡetshedze dzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa

dzangano ḡa mulayo (hu tshi katelwa na dzina ḡa muthu ane a tea u kwamiwa,

aḡirese ya poswo/ya fhethu, luḡingo, fekisi na aḡirese ya e-meḡli):

Itshi tshipiḡa tshoḡhe tshi ḡo ḡadziwa nga vhahumbeli vhoḡhe

Madzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḡirese ya

poswo/ya fhethu, luḡingo, fekisi na aḡirese ya e-meḡli) dza vhaḡwe

vhashumisani vhoḡhe:

Nomboro ya vhuḡe ya vhaḡwe vhashumisani vhoḡhe (vha nambatedze na khophi

yo sethifaiwaho ya ID);

Madzina na zwidodombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḁirese ya poswo/ya fhethu, luḁingo, fekisi na aḁirese ya e-meili) zwa vhathu vhane vha ḁo tshimbidza thandela ya ḁhoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

Nomboro ya vhuḁe ya vhathu vhane vha ḁo tshimbidza thandela ya ḁhoḁisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka (hu dovhe hu nambatedzwe khophi dza dziID dzo sethifaiwaho):

Naa hu na vhalambedzi vha dzitshaka vhane vha khou lambedza iyi thandela?
E/H

Arali vha hone, vha ḁetshedza madzina avho na zwidodombedzwa zwavho zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḁirese ya poswo/ya fhethu, luḁingo, fekisi na aḁirese ya e-meili):

Naa hu na vhalambedzi vha Afrika Tshipembe vhane vha khou lambedza iyi thandela? E/H

Arali vha hone, vha ḁetshedze madzina avho na zwidodombedzwa zwavho zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḁirese ya poswo/ya fhethu, luḁingo, fekisi na aḁirese ya e-meili):

TSHOMEDZO DZA TSIKO DZAPO

Kha vha ɽalutshedze tshakha dza tshomedzo dza tsiko dzapo dzine ha khou ɽoɽiwa thendelo malugana nadzo, lushaka, muraɽo wa tshi tshilaho une wa tea u waniwa kana u kuvhanganiwa, vhunzhi ha tshomedzo dzine dza tea u kuvhanganywa kana u waniwa na fhethu ho tiwaho kana tshiko hune tshomedzo dziɽwe na dziɽwe dza tea u kuvhanganywa kana u waniwa.

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muɽa, lushaka, tshigwada(madzina a tshisaintsi na o ɽoweleaho) (arali zwi tshi konadzea)	Muraɽo wa tshi tshilaho une wa tea u waniwa kana u kuvhanganywa	Tshivhalo	Mafhungo nga vhuɽalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)
<i>Tsumbo:</i> tshimela	Tshikhopha (Aloe ferox)	Maɽari	6 kg

ɽHODɽISISO DZA TSHIFHINGA TSHO FHIRAHO NA KHUMBELO DZA THENDELO

Malugana na tshomedzo dza tsiko dzapo dzo ɽalutshedzwaho afho nɽha, naa hu na iɽwe khumbelo yo rumelwaho ya thendelo u ya nga Mulayo kana u ya nga mulayo muɽwe na muɽwe, hu nga vha tshifhinga tsho fhiraho kana khathihi na iyi khumbelo?

E/H

Arali i hone, naa khumbelo yo t̄anganedzwa, yo haniwa kana vha kha ḡi vha vho lindela phindulo?

Arali khumbelo yo t̄anganedzwa, vha ḡetshedze zwidombedzwa zwi tevhelaho vha dovhe vha nambatedze khophi ya thendelo.

Nomboro ya thendelo	Muthu a re na maanda a u bvisa kana u ḡetshedza	Datumu ya u bvisa kana u ḡetshedza

Arali vha kha ḡi vha vho lindela phindulo malugana na khumbelo, vha ḡetshedze nomboro ya referentsi ya muthu o i bvisaho kana o i ḡetshedzaho:

U BVISELA MAFHUNGO KHAGALA

Naa mafhungo oḡhe a matheriala kana zwishumiswa o bviselwa khagala kha muthu ufhio kana ufhio, muraḡo wa muvhuso kana tshitshavha tshine tsha ḡetshedza tswikelelo kha tshumelo dza tsiko dzapo na u wana zwitshavha zwapo zwine zwa vha na ḡivho ya sialala kana zwa shumisa tshomedzo dza tsiko dzapo?

E/H

Kha vha tikedze phindulo yavho malugana na phara ya nṱha nga u sumbedza mafhungo oṱhe e a bviselwa khagala.

VHA RE NA DZANGALELO

VHA DZHIELE NZHELE: Arali muthu ufhio kana ufhio, muraḽo wa tshigwada kana tshitshavha a ṱoḽiwa uri a ṱetshedze tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo, thendelo yavho i tea u waniwa na thendelo ya u ṱhirantsifera kana u pfukisa matheriala (MTA) nga kha MUENGEDZO wa 4 na thendelano ya u kovhekana mbuelo (benefit-sharing agreement (BSA)) zwi tea u nambatedzwa kha iyi khumbelo.

Kha vha bule dzina ḽa muthu, muraḽo wa muvhuso kana tshitshavha tshine thendelo yatsho ya ṱoḽiwa na u sumbedza kha nyimele iṱwe na iṱwe arali MTA na BSA zwo swikelelwa navho. Idzi thendelano dzi tea u nambatedzwa kha iyi khumbelo.

Muṱetshedzi wa tswikelelo	MTA yo swikelelwa na u nambatedzwa?	BSA yo swikelelwa na u nambatedzwa?

VHA DZHIELE NZHELE: Arali ho topolwa zwiñwe zwitshavha zwapo, thendelano ya u kovhekana mbuelo (BSA) kha fomo ya Muengedzo wa 5 i tea u swikelelwa na zwitshavha zwenezwo na u nambatedzwa kha iyi khumbelo.

Ndi maga afhio o dzhiwaho u topola zwitshavha zwapo zwine tshumiso kana nqivho ya tshomedzo dza tsiko dzapo dzine iyi khumbelo ya tshimbilelana nadzo, a nga vha o shela mulenzhe kha u thomiwa kana u thusa malugana na thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo kumedzwaho?

Thalutshedzo/lushaka lwa nqivho ya sialala kana u shumisa ya orala/yo nwalihaho: _____

Vha tšalutshedze zwitshavha zwapo zwo topolwaho nahone kha nyimele inwe na inwe vha sumbedze arali BSA yo swikelelwa nazwo na musi thendelano yeneyo yo nambatedzwa kha khumbelo.

Tshitshavha tshapo	BSA yo swikelelwa?	BSA yo nambatedzwa?

Naa thendelano dzo khunyeledzwa malugana na tshomedzo dza tsiko dzapo na zwigwada zwa vhashumisani navho zwine zwa si vhe na dzangalelo u ya nga Mulayo?

E/H

Arali phindulo hu ee, naa thendelano dzenedzo dzo bviselwa khagala kha –

33.1. muthu ufhio kana ufhio, muraḁo wa muvhuso kana tshi/zwitshavha zwine zwa netshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo? E/H

33.2. Tshi/zwitshavha zwiḁwe na zwiḁwe zwine zwa vha na nḁivho ya sialala kana zwine zwa shumisa tshomedzo dza tsiko dzapo? E/H

Naa hu khou tḁoḁea thuso kha muthu ane a vha na maanḁa a u bvisa kana u netshedza u itela u swikelela thendelano dzo teaho? E/H

Arali phindulo hu ee, kha vha sumbedze lushaka lwa thuso ine ya tōḁea na uri ndi ngani iyi thuso i tshi tōḁea.

LIKUMEDZWA LA THANDELA

Likumedzwa la thandela yo dodombedzwaho nga vhuḁalo li tea u nambatedzwa kha iyi khumbelo i tshi khou sumbedza zwi tevhelaho –

36.1. ndivho dza thandela ya tḁoḁisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka;

36.2. mbuelo dzine dzi nga waniwa kha thandela;

36.3. Kuitele kwo kumedzwaho;

36.4. Tshifhinga tsho kumedzwaho (i.e. tshifhinga tshine tsha tōḁiwa malugana na uri thendelo i ḁo shuma u swika lini);

36.5 zwiḁwe zwithu zwa vhuḁo zwine zwa tea u dzhielwa nḁha hu tshi katelwa zwine u kuvhanganya tshomedzo dza tsiko dzapo zwa nga vhangana na maga o kumedzwaho a u fhungudza kana u lulamisa zwenezwo zwo vhangiwaho;

36.6. maitete a u vhiga;

36.7. mvelelo dzo lavhelelwaho dza thandela, na

36.8. zwine zwa ḁo bvelela kha tsumbo dzo laḁiwaho kana dzo lozweaho magumoni a tḁoḁisiso.

DZIMBADELO

Naa mbadelo ya R5 000 yo badelwa? Kha vha nambatedze khophi ya tshitatamennde kana vhuṭanzi ha u badela.

E/H

Tsaino ya muhumbeli wa thendelo ya ṭhodṭisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

_____ Datumu: _____

Vhuimo ha musaini: _____

Khwaṭhisedzo ya dzangano ḷa mulayo, arali zwo tea

Dzina ḷa dzangano ḷa mulayo:

Tsaino ya muofisi o ṅewaho maanḷa u bva kha dzangano ḷa mulayo:

_____ Datumu: _____

TSHIPIḶA TSHA 2: KHUMBELO YA THENDELO YA ZWA ṬHODṬISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA

Muhumbeli ane a ḡadza itshi tshipiḷa u tea u ḡadza na u saina tshipiḷa tsha

1

**MUṬANGANEDZI WA TSHOMEDZO DZA TSIKO DZAPO DZINE DZA KHOU
RENGISELWA NNḐA (MUṬUNDI)**

1. Dzina la muṭanganedzi/muṭundi:

2. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muṭanganedzi/muṭundi (hu tshi

katelwa aḑirese ya poswo/ya fhethu, luṭingo, fekisi na aḑirese ya e-

meili): _____

ṬHOḐEA DZA MUṄWE MULAYO

3. Naa vho nḡwala kana u rekhoda kana u dzhia maga u itela u tevhedzela

dziḡwe ṭhoḑea dza mulayo dza u kuvhanganya na u rengisela nnḑa

tshomedzo dza tsiko dzapo? Kha vha ḡetshedze zwidombedzwa, hu tshi

katelwa na nomboro dza referentsi na nomboro dza mbadelo ya thundu ine ya

tshimbizwa nga tshikepe hune zwa vha zwo tea:

NDIVHO DZA U RENGISELA NNḐA

4. Kha vha bule ndivho ya u rengisela nnḑa tshomedzo dza tsiko dzapo:

5. Naa tshodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka hune ha tshimbilelana na khumbelo, i na mbuelo dza –

5.1. u vhulungwa kana u tsireledzwa ha vhutshilo ho fhambanaho ha zwitshili Afrika Tshipembe E/H

5.2. mveledziso ya ikonomi Afrika Tshipembe E/H

5.3. zwiñwe zwithu zwine zwi nga vhuedza tshitshavha? E/H

6. Arali phindulo hu ee, vha netshedze zwidombedzwa:

DZIMBADELO

7. Naa mbadelo ya R5200 yo badelwa? Vha khou humbelwa uri vha nambatedze khophi ya tshitatamennde kana vhuṭanzi ha mbadelo E/H

Tsaino ya muhumbeli wa thendelo:

_____ Datumu: _____

Vhuimo ha musaini : _____

Khwa tshisedzo ya dzangano la mulayo, arali zwo tea:

Tsaino ya muofisi o newaho maandā nga dzangano la mulayo:

_____ Datumu: _____

MUENGEDZO WA 3

**KHUMBELO YA THENDELO YA U RENGISELA NNDA HU TSHI ITELWA U
ITA THODISISO HU SI THODISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA
ZWIMELA NA ZWIPIKA**

Notsi malugana na u dadza fomo:

Arali hu si na tshikhala tsho linganaho kha iyi fomo, mañwe mafhungo a nga dzheniswa nga kha miengedzo.

MUHUMBELI

***Arali muhumbeli e muthu wa mulayo vha dadze tshipiḁa tsha 1 – 7 afho
fhasi***

1. Dzina nga vhuḁalo ḁa tshiimiswa kana dzangano:

2. Naa dzangano ḁa mulayo ḁo ḁwaliswa Afrika Tshipembe?

E/H

3. Arali ḁo ḁwaliswa, vha ḁetshedze nomboro ya vhuḁwalisi ya Afrika Tshipembe
ya dzangano ḁa mulayo:

4. Arali ḁi songo ḁwaliswa, ḁo ḁwaliswa kha shango ḁifhio vha ḁetshedze na
nomboro ya referentsi:

5. Vha netshedze zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa dzangano la mulayo (hu tshi katelwa adirese ya poswo/na ya fhethu, luṭingo, fekisi na adirese ya e-meili): _____

6. Dzina la muthu ane a tea u kwamiwa wa dzangano la mulayo (vha nambatedze khophi ya ID yo sethifaiwaho): _____

7. Vhuimo ha muthu ane a tea u kwamiwa: _____

Arali muhumbeli e muthu zwawe vha gadze tshipiḽa tsha 8 - 12 afho fhasi

8. Dzina la muhumbeli: _____

9. Nomboro ya vhuṅe ya muhumbeli (vha nambatedze khophi ya ID yo sethifaiwaho): _____

10. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muhumbeli (hu tshi katelwa adirese ya poswo/na ya fhethu, luṭingo, fekisi na adirese ya e-meili): _____

11. Naa muhumbeli ndi muraḽo wa dzangano la mulayo?

E/H

12. Arali phinduo hu ee, vha netshedze dzina na zwidombedzwa zwa
vhukwamani zwa dzangano la mulayo (hu tshi katelwa aḡirese ya poswo/na
ya fhethu, luḡingo, fekisi na aḡirese ya e-meili):

Tshipiḡa itshi tshi ḡadzwa nga vhahumbeli vhoḡhe

13. Madzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḡirese ya
poswo/na ya fhethu, luḡingo, fekisi na aḡirese ya e-meili) zwa vhashumisani
navho vhoḡhe: _____

14. Nomboro ya vhuḡe ya vhashumisani navho (vha nambatedze na khophi yo
sethifaiwaho ya ID):

15. Madzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa aḡirese ya
poswo/na ya fhethu, luḡingo, fekisi na aḡirese ya e-meili) zwa vhathu vhane
vha ḡo tshimbidza ḡoḡisiso:

16. Nomboro ya vhuḡe ya vhathu vhane vha ḡo tshimbidza ḡoḡisiso (vho
nambatedza na khophi dza dziID dzo
sethifaiwaho): _____

17. Naa hu na vhalambedzi vha dzitshaka vhane vha khou lambedza iyi
thandela? E/H

18. Arali phindulo hu ee, vha netshedze madzina a vhalambedzi na

zwidombedzwa zwa vhukwamani (vha katele dzina la muthu ane a tea u

kwamiwa, adirese ya poswo/na ya fhethu, lusingo, fekisi na adirese ya e-meili

):

19. Naa hu na vhalambedzi vha Afrika Tshipembe vhane vha khou lambedza iyi

thandela? E/H

20. Arali phindulo hu ee, vha netshedze madzina a vhalambedzi na

zwidombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa na dzina la muthu ane a

tea u kwamiwa, hu tshi katelwa adirese ya poswo/na ya fhethu, lusingo, fekisi

na adirese ya e-meili):

MUTANGANEDZI WA TSHOMEDZO DZA TSIKO DZAPO DZINE DZA KHOU

RENGISELWA NNDA (MUTUNDI)

21. Dzina la mutanganedzi/mutundi:

22. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa mutanganedzi/mutundi (hu tshi

katelwa adirese ya poswo/na ya fhethu, lusingo, fekisi na adirese ya e-meili

): _____

TSHOMEDZO DZA TSIKO DZAPO

23. Vha **ṭalutshedze tshomedzo dza tsiko dzapo dzine thendelo ya khou ṭoḍelwa dzone, lushaka, muraḍo wa tshi tshilaho une wa khou ṭoḍiwa, tshivhalo tsha tshomedzo dzine dza tea u waniwa kana u kuvhanganyiwa na fhethu kana tshiko tshine ha ḍo wanala tshomedzo khatsho.**

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṭa, lushaka, tshigwada (madzina a tshisaintsi na o ḍoweleaho)(a rali zwi tshi konadzea)	Muraḍo wa tshi tshilaho une wa tea u waniwa kana u kuvhanganyi wa	Tshivhalo	Mafhungo nga vhuḍalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)
<i>Tsumbo:</i> Tshimela	Tshikhopha (Aloe ferox)	Maṭari	6 kg

THENDELO DZA TSHIFHINGA TSHO FHIRAHO

24. Malugana na tshomedzo dza tsiko dzapo dzo **ṭalutshedzwaho afho nṭha, naa ho no rumelwa inwe khumbelo ya thendelo u ya nga Mulayo kana u ya nga muṅwe mulayo, hu nga vha tshifhinga tsho fhiraho kana khathihi na khumbelo? E/H**

25. Arali phindulo hu ee, khumbelo yo **ṭanganedzwa, yo haniwa kana i kha ḍi vha yo lindelwa?**

26. Arali khumbelo yo t̄anganedzwa, vha netshedze zwidombedzwa zwi tevhelaho vha dovhe vha nambatedze khophi ya thendelo.

Nomboro ya thendelo	Muthu ane a bvisa kana a netshedza	Datumu ya u bvisa kana ya u netshedza

Arali hu kha ɔi vha ho lindelwa phindulo ya khumbelo, vha netshedze muthu ane a netshedza kana ane a bvisa nomboro ya referentsi:

THOĐEA DZA MUÑWE MULAYO

27. Naa vho tevhedzela, kana vho dzhia maga a u tevhedzela dziñwe thođea dza mulayo malugana na u kuvhanganya na u rengisela nñɗa tshomedzo dza tsiko dzapo? Vha netshedze zwidombedzwa, hu tshi katelwa na nomboro dza referentsi na nomboro dza thundu dzine dza tshimbidzwa nga zwikepe arali zwo tea.

LIKUMEDZWA LA THANDELA

28. Likumedzwa la thandela li tea u nambatedzwa kha iyi khumbelo ine ya vha na zwi tevhelaho –

28.1. ndivho dza thodisiso;

28.2. mbuelo dzine dzi nga waniwa kha thandela;

28.3. kuitele kwo kumedzwaho;

28.4. tshifhinga tsho kumedzwaho (ndi uri tshifhinga tshine thendelo ya do tshi fhedza i tshi khou shuma);

28.5. zwithu zwiwe na zwiwe zwa vhupo zwine zwa dzhielwa ntha hu tshi katelwa na zwithu zwo vhangwaho nga u kuvhanganya tshomedzo na maga o kumedzwaho a u fhungudza kana u lulamisa zwithu zwenezwo zwo vhangiwaho;

28.6. maitete a u vhiga;

28.7. mvelelo dzo lavhelelwaho dza thandela; na

28.8. zwine zwa do bvelela kha tsumbo dzo latiwaho/zwo lozweaho mafheloni a thodisiso.

NDIVHO DZA U RENGISELA NNDA

29. Vha bule uri ndi ngani tshomedzo dza tsiko dzapo dzo tea u rengiselwa nnda:

30. Naa thodisiso ine ya khou todou itwa ine ya khou itelwa khumbelo ya thendelo, i na mbuelo malugana na –

30.1. u vhulungwa kana u tsireledzwa ha vhutshilo ho fhambanaho ha zwi tshilaho Afrika Tshipembe E/H

30.2. mveledziso ya ikonomi ya Afrika Tshipembe E/H

30.3. zwiṅwe na zwiṅwe zwine zwa ḡo vhuedza tshitshavha?

E/H

31. Arali phindulo hu ee, vha ṅetshedze zwidombedzwa:

DZIMBADELO

32. Naa mbadelo ya R200 yo badelwa? Vha humbelwa uri vha nambatedze tshitatamennde tsha mbadelo kana vhuṅanzi ha mbadelo.

E/H

Tsaino ya muhumbeli wa thendelo:

_____ Datumu: _____

Vhuimo ha musaini: _____

Khwaṅhisedzo ya dzangano ḡa mulayo, arali zwo tea :

Dzina ḡa dzangano ḡa mulayo:

Tsaino ya muofisiri o ṅewaho maanda nga dzangano ḡa mulayo:

_____ Datumu: _____

MUENGEDZO WA 4

THENDELO YA ṪHODḲISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA

Iyi thendelo yo bviswa u ya nga Ndaulo ya vhu 11 ya malugana na tshodisiso ya U bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, Tswikelelo na U kovhekana mbuelo

1. Dzina la muṅe wa thendelo:

2. Adirese ya fhethu/ ya poswo, luṅingo, fekisi na e-meili:

3. Dzina la muthu ane a khou langa tshodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka (arali a si ane a vha muṅe wa thendelo):

4. Vha sumbedze nomboro ya muṅe wa thendelo kana muthu ane a khou langa tshodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

5. Arali khumbelo hu yo tshanganelwaho, kha vha bule madzina a vhanwe vhahumbeli:

6. Zwidodombedzwa zwa vhukwamani zwa vhahumbeli vhoṭhe:

7. Lushaka lwa thendelo: Iyi thendelo i tendela muṅe wa thendelo u shumisa tshomedzo dza tsiko dzapo u itela tshodisiso ya u bveledza mishonga nga

zwimela na zwipuka, hu tshi khou shumiswa tshivhalo tsho sumbedzwaho na u kuvhanganya tshomedzo dza tsiko dzapo kha masia othe o sumbedzwaho afho fhasi:

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṭa, lushaka, tshigwada (madzina a tshisaintsi na o doweleaho) (arali zwi tshi konadzea)	Muraḍo wa tshi tshilaho une wa tea u waniwa kana u kuvhanganyi wa	Tshivhalo (Kha vha sumbedze arali vho kalelwa tshivhalo tsha dzisambula)	Mafhungo nga vhuḍalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)
Tsumbo: Tshimela	Tshikhopha (Aloe ferox)	Maṭari	6 kg

8. Tshifhinga tsha thendelo: Iyi thendelo i ḍo shuma u swikela

_____.

9. Thendelano dza u kovhekana mbuelo na thendelano dza u ṭhirantsifera

kana u pfukisa: Iyi thendelo i tea u vhaliwa khathihi na thendelano ya u kovhekana mbuelo na thendelano dza u ṭhirantsifera dzo itwaho na vha re na dzangalelo vho bulwaho kha khethekanyo 82(1) ya Mulayo wa u fhambana ha vhutshilo ha zwimela na zwipuka.

10. Milayo: Iyi thendelo i bviswa u ya nga milayo i tevhelaho –

- 10.1. muṅe wa thendelo a nga kha ḍi si ṭhirantsifere kana u pfukisa tshomedzo dza tsiko dzapo dzine iyi thendelo ya tshimbilelana nadzo nga nṅa ha thendelo ya muṅe wa thendelo nga u tou ṅwala malugana na u ṅetshedza maanḍa na uri nga fhasi ha thendelo yo tou ṅwaliwaho fhedzi ine ya vha na milayo ine ya iledza u fana na ine ya shumiswa kha muṅe wa thendelo u ya nga thendelo na thendelano iṅwe na iṅwe yo bulwaho kha pharagirafu ya 9:
- 10.2. muṅe wa thendelo u tea u rumela muvhigo wa mvelaphanḍa kha muthu ane a vha na maanḍa a u bvisa hu sa athu fhela ṅwaha muthihi u bva nga datumu ya iyi thendelo na ṅwaha muṅwe na muṅwe nga murahu ha izwo.
- 10.3. arali vhashumisani navho vhaswa vha dzhenela thandela ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka yo ṅetshedzwaho iyi thendelo, muṅe wa thendelo u tea u ḍivhadza muthu a re na maanḍa a u bvisa kana u ṅetshedza thendelo nga u tou ṅwala.
- 10.4. tshedede yoṭhe ine ya kolodiwa vhatu vha re na dzangalelo u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo i tea u badeliwa kha Tshikwama tsha Ṭhirasithi tsha ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, sa zwine zwa ṭoḍiswa zwone nga khethekanyo ya 85(1) ya Mulayo; na
- 10.5. muṅe wa thendelo u ḍo vha na vhuḍifhinduleli malugana na dzimbadelo dza u fhungudza kana u lulamisa zwo vhangwaho nga ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhupo,

u ya nga khethekanyo 28 ya Mulayo wa Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka, wa 107 wa 1998; na

10.6. (miñwe milayo i nga dzheniswa afha)_____

10.7. _____

Yo sainiwa nga Minisita wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango

Tsaino

Datumu

MUENGEDZO WA 5

THENDELO YO TANGANELANAHO YA U RENGISELA NNDA NA

TTHODISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA

Iyi thendelo yo bviswa kana u netshedzwa u ya nga Ndaulo ya 12 ya Ndaulo dza thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, Tswikelelo na U kovhekana Mbuelo

1. Dzina la muṅe wa thendelo:

2. Adirese ya fhethu/poswo, luṅingo, fekisi na adirese ya e-meili:

3. Dzina la muthu ane a langa thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka (arali hu si muṅe wa thendelo):

4. Vha sumbedze nomboro ya muṅe wa thendelo kana muthu ane a langa thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

5. Arali khumbelo yo tanganelwa, madzina a vhaṅwe vhahumbeli:

6. Zwidodombedzwa zwa vhukwamani zwa vhahumbeli vhoṅhe:

7. Dzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa mutundi:

8. Lushaka lwa thendelo: Iyi thendelo i tendela muṅe wa thendelo u shumisa

na u rengisela nṅa tshomedzo dza tsiko dzapo dzi tevhelaho u itela ṅhōḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, nga tshivhalo tsho sumbedzwaho na u kuvhanganya tshomedzo dza tsiko dzapo kha masia o sumbedzwaho afho fhasi:

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṅa, lushaka, tshigwada (Madzina a tshisaintsi na o ḍoweleaho) (arali zwi tshi konadzea)	Tshivhum beo tshine zwa ḍo rumelwa zwi ngatsho	Tshivhalo (Kha vha sumbedze arali vho kalelwa tshivhalo tsha dzisambula)	Hune zwa rumelwa a nṅa zwi tshi bva hone	Hune zwa ṅundiw a hone	Mafhungo nga vhuḍalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)

9. Tshifhinga tsha thendelo: Iyi thendelo i ḍo shuma u swikela

_____.

10. Thendelano dza u kovhekana mbuelo na thendelano dza u ṅhirantsifera

kana u pfukisa matheriala kana zwishumiswa: Iyi thendelo i tea u vhaliwa na thendelano dza u kovhekana mbuelo na thendelano dza u ṅhirantsifera dzo itwaho nga vha re na dzangalelo vho bulwaho kha khethekanyo ya 82(1) ya Mulayo wa Vhutshilo ho fhambanaho ha zwi tshilaho.

11. Nyimele: Thendelo i bviswa kana u netshedzwa u ya nga nyimele dzi tevhelaho –

11.1. muṅe wa thendelo a nga shumisa tshomedzo dza tsiko dzapo hu tshi itelwa ndivho dzi tevhelaho fhedzi:

11.2. muṅe wa thendelo u tea u tevhedzela thoḁea dzoṁhe dza nyimele u itela u rengisela nṁḁa ho teaho ha tshomedzo dza tsiko dzapo;

11.3. muṅe wa thendelo a nga kha ḁi si thirantsifere kana u pfukisela tshomedzo dza tsiko dzapo kha muthu wa vhuraru nga nṁḁa ha thendelo yawe yo tou nṁwaliwaho nga muthu a re na maanḁa a u bvisa kana u netshedza malugana na uhu u rumela nṁḁa nahone nga fhasi ha thendelano yo tou nṁwaliwaho i re na milayo ine ya iledza u fana na iyo ine ya shumiswa kha muṅe wa thendelo na thendelano dziṁwe na dziṁwe dzo bulwaho kha phara ya vhu 10;

11.4. muṅe wa thendelo u tea u rumela muvhigo wa mvelaphanḁa kha muthu a re na maanḁa a u bvisa kana u netshedza hu sa athu fhela nṁwaha u bva nga datumu ya u bviswa ha iyi thendelo na nṁwaha muṁwe na muṁwe nga murahu;

- 11.5. arali vhashumisani vhaswa vha dzhenela thandela ine iyi thendelo ya vha yo bviselwa yone, muṅe wa thendelo u tea u ḍivhadza muthu a re na maanḍa a u bvisa kana u ṅetshedza nga u tou ṅwala;
- 11.6. tshedele yoṅhe ine ya khou kolodiwa vha re na dzangalelo u ya nga thendelano ya u kovhekana mbuelo i tea u badelwa kha Tshikwama tsha Ṯhirasiti tsha Ṯhodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, nga ṅdila ine zwa Ṯodiswa zwone nga khethekanyo 85(1) ya Mulayo; na
- 11.7. muṅe wa thendelo u ḍo vha na vhuḍifhinduleli ha mbadelo dza u fhungudza na u lulamisa zwo vhangwaho nga Ṯhodisiso ya bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhupo, u ya nga khethekanyo ya 28 ya Mulayo wa Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka, wa vhu 107 wa 1998; na
- 11.8. miṅwe milayo i nga dzheniswa afha _____
- 11.9. _____

Yo sainiwa nga Minisṽa wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango

Tsaino

Datumu

MUENGEDZO WA 6

THENDELO YA U RENGISELA NNDA HU TSHI ITELWA U ITA THODISISO HU SI THODISISO YA U BVELEDZA MISHONGA NGA ZWIMELA NA ZWIPUKA

Thendelo i bviswa kana u netshedzwa u ya nga Ndaulo 13 ya Ndaulo dza nga ha U bveledzwa ha mishonga nga zwimela na zwipuka, Tswikelelo na U kovhekana Mbuelo

1. Dzina la muṅe wa thendelo:

2. Adirese ya muṅe wa thendelo ya fhethu/poswo, luṅingo, fekisi na adirese ya e-meili: _____

3. Dzina la muthu ane a langa thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka (arali hu si muṅe wa thendelo): _____

4. Vha bule nomboro ya muṅe wa thendelo kana muthu ane a langa thodisiso ya thodisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka:

5. Arali khumbelo yo tanganelwa, madzina a vhaṅwe vhahumbeli:

6. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa vhañwe

vhahumbeli: _____

7. Dzina na zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muṅṅi:

8. Lushaka lwa thendelo: Iyi thendelo i tendela muṅṅe wa thendelo u rengisela nṅṅa, nga tshivhalo kana zwivhalo zwo sumbedzwaho, tshomedzo dza tsiko dzapo dzi tevhelaho hu tshi itelwa u ita ṅṅodisiso hu si u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka.

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṅṅa, lushaka, tshigwada (madzina a tshisaintsi na o ḍoweleaho)	Tshivhumbeo tshine zwa ḍo rumelwa nṅṅa ngatsho	Tshivhalo (Kha vha sumbedze arali vho kalelwa tshivhalo tsha dzisambula)	Fhethu u hune zwa rumelwa nṅṅa zwi tshi bva hone	Fhethu hune zwa ṅṅundiwa hone	Mafhungo nga vhuḍalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)

9. Tshifhinga tsha thendelo: Iyi thendelo i ḍo shuma u swikela_____.

10. Nyimele: Iyi thendelo i bviswa u ya nga nyimele dzi tevhelaho –

10.1. tshomedzo dza tsiko dzapo dzine thendelo ya tshimbilelana nadzo, dzi nga shumiselwa ṅṅodisiso dzi si dza zwa vhubindudzi dzi tevhelaho:

-
-
- 10.2 muṅe wa thendelo u tea u tevhedzela tḥoḍea dzoṯhe dza mulayo dza u kuvhanganya na u rengisela nṅa tshomedzo dza tsiko dzapo;
- 10.3 tshomedzo dza tsiko dzapo dzo ṅetshedzwaho thendelo dzi nga kha ḍi si shumiselwe zwa tḥoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka
- 10.4 muṅe wa thendelo u ḍo vha na vhuḍifhinduleli malugana na u fhungudza kana u lulamisa zwo vhangwaho nga tḥoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhupo, u ya nga khethekanyo 28 ya Mulayo wa Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka, wa vhu 107 wa 1998;
- 10.5 muṅe wa thendelo a nga kha ḍi si tḥirantsifere kana u pfukisela tshomedzo dza tsiko dzapo kha muthu wa vhuraru nga nṅa ha thendelo yo tou ṅwaliwaho ya muthu a re na maṅḍa a u bvisa kana u ṅetshedza malugana na iyi thendelo ya u rumela nṅa nahone nga fhasi ha thendelano yo tou ṅwaliwaho ine ya vha na milayo ya u iledza u fana na ine ya shumiswa kha muṅe wa thendelo u ya nga iyi thendelo. Muthu ane a vha na maṅḍa a nga si ṅetshedze thendelo arali muthu kana tshigwada tsha vhuraru tshi tshi tḥoḍa u shumisela tshomedzo kha zwa tḥoḍisiso ya tḥoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka;

10.6 muṅe wa thendelo u tea u rumela muvhigo wa mvelaphanda kha muthu a re na maanda a u bvisa kana u ṅetshedza nga _____ kana nga iṅwe ndila, hu sa athu fhela ṅwaha u bva nga datumu ye iyi thendelo ya bviswa ngayo (vha thuthe zwi songo teaho). Nga murahu, muṅe wa thendelo u tea u rumela mivhigo ya mvelaphanda ṅwaha muṅwe na muṅwe, kana nga iṅwe ndila nga _____ (vha thuthe zwine zwa vha zwi songo tea);

10.7 arali vhashumisani vhaswa vha dzhenela thandela ya ṅhoḍisiso ye ya ṅetshedzwa iyi thendelo, muṅe wa thendelo u tea u ḍivhadza muthu a re na maanda a u bvisa kana u ṅetshedza; na

10.8 miṅwe milayo i nga dzheniswa afha.

10.9 _____

Yo sainiwa nga Muraḍo wa Khorotshitumbe wa zwa Vhupo

_____ **Tsaino**

_____ **Datumu**

MUENGEDZO WA 7

THENDELANO YA U THIRANTSIFERA MATHERIALA KANA ZWISHUMISWA

Vha dzhiele nzhele:

Iyi thendelano i tea u itwa vhukati ha muhumbeli wa thendelo na muthu a re na dzangalelo muñwe na muñwe o waniwaho u ya nga Dzindaulo ane a netshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo.

Arali hu na vhathu vha re na dzangalelo vhane vha fhira muthihi, hu tea u vha na thendelano ya thungo na muthu a re na dzangalelo muñwe na muñwe.

Arali tshikhala tsho netshedzwaho kha iyi fomo tshi songo lingana, mañwe mafhungo a nga katelwa nga kha miengedzo. Kana zwigwada zwi nga shumisa fomo dzazwo dzine dza vha na tshikhala tsho linganaho dzo netshedzwaho nga Ndaulo, tenda fomo dzenedzo dza vha dzi na tshivhumbeo tshi fanaho na tsha iyi fomo.

Zwigwada malugana na iyi thendelano zwi tea u saina thendelano kha tshikhala tsho sumbedzwaho na u ñwala mañedere a u thoma a madzina kha siaṭari liñwe na liñwe, hu tshi katelwa na muengedzo muñwe na muñwe.

Zwigwada malugana na thendelano

1. Vhaṭanganedzi vha tshomedzo dza tsiko dzapo, arali muṭanganedzi hu muthu wa mulayo:

1.1. Dzina la tshiimiswa kana dzangano:

1.2. Nomboro ya vhuñwalisi ya tshiimiswa kana dzangano:

1.3. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa tshiimiswa kana dzangano (hu tshi katelwa aḍirese ya poswo/aḍirese ya fhethu, luṭingo, fekisi na aḍirese ya e-meili): _____

1.4. Dzina ḵa muthu ane a tea u kwamiwa kha tshiimiswa kana dzangano (vha nambatedze khophi yo sethifaiwaho ya ḵiṅwalo ḵa ID _____

1.5. Vhuimo ha muthu ane a tea u kwamiwa:

2. Muṭanganedzi wa tshomedzo dza tsiko dzapo, arali muṭanganedzi e muthu zwawe

2.1. Dzina ḵa muṭanganedzi:

2.2. Nomboro ya vhuṅe ya muṭanganedzi:

2.3. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muṭanganedzi (hu tshi katelwa aḍirese ya poswo/ya vhudzulo, luṭingo, fekisi na aḍirese ya e-meili): _____

3. Muṅetshedzi wa tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo

3.1. Dzina: _____

3.2. Vhuimo: _____

3.3. Musi vha tshi khou ita thendelano sa muimeleli, vha bule dzina la muhulwane wavho: _____

3.4. Zwidodombedzwa zwa vhukwamani (hu tshi katelwa adirese ya fhethu/ya poswo, luṅgo, Fekisi na adirese ya e-meili):

4. Tshomedzo dza tsiko dzapo

Lushaka na tshiko tsha tshomedzo dza tsiko dzapo dzine iyi thendelano ya tshimbilelana nadzo ndi –

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṭa, lushaka, tshigwada (madzina a tshisaintsi na o doweleaho (arali zwi tshi konadzea)	Muradō wa tshi tshilaho une wa tea u waniwa kana u kuvhanganywa	Tshivhalo (Tshikalo tsha tshivhalo tsha dzisambula)	Mafhungo nga vhuḍalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)

5. Tshumiso dza zwino dza tshomedzo dza tsiko dzapo -

Tshumiso dzi konadzeaho dza zwino dza tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza tea u waniwa kana u kuvhanganywa ndi dzi tevhelaho -

6. Ndivho ya u rengisela nṅa (arali zwo tea)

Tshomedzo dza tsiko dzapo dzi do rengiselwa nnda hu tshi itelwa ndivho dzi tevhelaho -

7. Muthu wa vhuraru/tshigwada tsha vhuraru

Mutanganedzi a nga netshedza fhedzi tshomedzo dza tsiko dzapo dzenedzo kana vhana vha hone kha muthu kana tshigwada tsha vhuraru u ya nga nyimele dzi tevhelaho (kha vha dadze zwidombedzwa afho fhasi) -

Mutanganedzi u tangedza uri u do dzhia maga a u tsireledza manwe na manwe u thivhela tshomedzo dza tsiko dzapo dzo waniwaho u wela zwandani zwa muthu kana tshigwada tsha vhuraru tshi si ho mulayoni kana tshi songo tendelwaho.

8. Thendelano yothe nga vhudalo

Iyi thendelano i angaredza thendelano yothe nga vhudalo vhukati ha zwigwada malugana na thero ya iyi thendelano hu si na u dadzisa, u fhambanyisa kana u khantseja iyi thendelano.

Tsaino ya muhumbeli ya thendelo: _____ **Datumu:**

Vhuimo ha musaini: _____

Ho imelwa : _____

Tsaino ya muṅetshedzi wa tswikelelo ya tshomedzo:

_____ Datumu: _____

Vhuimo ha musaini: _____

Ho imelwa: _____

Yo tṅanedzwa nga Minisita wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango

Tsaino

Datumu

MUENGEDZO WA 8
THENDELANO YA U KOVHEKANA MBUELO

Vha dzhiele nzhele:

1. Heyi thendelano i fanela u swikelelwa nga muhumbeli wa thendelo na muñwe na muñwe a re na dzangalelo o sumbedzwaho zwi tshi ya nga Mulayo na Ndaulo.
2. Arali hu na vhatu vha re na dzangalelo vhane vha fhira muthihi, thendelano i re thungo i fanela u swikelelwa na muñwe na muñwe wa vha re na dzangalelo.
3. Arali hu na si na tshikhala tsho linganaho kha fomo, mafhungo a u dadzisa a nga dzheniswa kha miengedzo. Kana mirado i nga nanga u shumisa fomo yayo i re na tshikhala tshihulwane tsho netshedzwaho tsha ndaulo inwe na inwe, tenda idzo fomo dza tevhezela tshivhumbeo nga u angaredza tsha fomo iyi.
4. Zwigwada malugana na iyi thendelano zwi tea u saina thendelano kha tshikhala tsho sumbedzwaho na u vhea thangeladzina dzavho kha siaṭari linwe na linwe la thendelano, zwi tshi katela miengedzo minwe na minwe.

1. Khumbelo ya thendelo arali muhumbeli a dzangano la mulayo

1.1. dzina la tshiimiswa kana dzangano:

1.2. nomboro ya vhuñwalisi ya tshiimiswa kana dzangano:

1.3. zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa tshiimiswa kana dzangano (zwi tshi katela aḁirese ya poswo/ a ḁirese ya fhethu, luḁingo, fekisi, na aḁirese ya e-meili) _____

1.4. Dzina ḁa muthu ane ḁo kwamiwa kha tshiimiswa kana dzangano:

1.5. Vhuimo ha muthu ane a fanela u kwamiwa:

2. Muhumbeli wa thendelo arali muhumbeli a muthu zwawe

2.1. Dzina ḁa muhumbeli:

2.2. Nomboro ya vhuḁe ya muhumbeli:

2.3. Zwidombedzwa zwa vhukwamani zwa muḁanganedzi (zwi tshi katela aḁirese ya poswo, aḁirese ya fhethu, luḁingo, fekisi na aḁirese ya e-meili

3. muḁetshedzi wa tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo (arali a hone)

3.1. Dzina: _____

3.2. Vhuimo: _____

3.3. Arali a tshi khou swikelela thendelano sa muimeli, kha vha sumbedze dzina ḁa muhulwane wawe:

3.4. Zwidombedzwa zwa vhukwamani (zwi katela adirese ya poswo/adirese ya fhethu, luṅingo, fekisi na adirese ya e-meili):

4. Tshitshavha tshapo (arali tshi hone)

4.1. Ṭhaluso ya tshitshavha tshapo:

4.2. Dzina la Muimeli wa tshitshavha tshapo ane a do saina iyi thendelano o imela tshitshavha tshapo: _____

4.3. Vhuimo: _____

4.4. Zwodombedzwa zwa vhukwamani (zwi katela adirese ya fhethu/adirese ya poswo, luṅingo, fekisi na adirese ya e-meili) zwa muimeli wa tshitshavha tshapo:

Tsheo yo dzhiwaho nga tshitshavha tshapo i fanela u nambatedzwa kha heyi fomo. Tsheo i fanela u khwaṭhisedza uri muimeli wa tshitshavha tshapo o sumbedzwaho afho nṭha o nṭewa maanda a u dzhenela kha thendelano heyi o imela tshitshavha tshapo, uri tshitshavha tshapo tshi na nḍivho yo fhelelaho ya thandela ya ṭhoḍisiso ya khonadzeo ya ṭhoḍisiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka, na uri tshi khou tendela u dzhena kha thendelano ya u kovhekana mbuelo.

5. Lushaka na tshivhalo tsha tshomedzo dza tsiko dzapo

Heyi thendelano yo sedza kha zwiko zwapo zwa zwi tshilaho zwi tevhelaho - (kha vha sumbedze afho fhasi Lushaka lwa zwishumiswa, na vhupo kana

zwiko zwine izwo zwishumiswa zwa do kuvhanganywa kana zwa wanala hone)

Lushaka lwa tshi tshilaho	Muṭa, lushaka, tshigwada, (arali zwi tshi konadzea) (madzina a tshisantsi na o doweleaho)	Murado wa tshi tshilaho une wa do dzhiiwa kana u kuvhanganyi wa	Tshivhalo (tshikalo tsha dzisambula)	Mafhungo nga vhudalo nga ha vhupo (Tsenguluso ya GIS arali zwi tshi konadzea)

6. Tshumiso ya zwino ya tshomedzo dza tsiko dzapo

Khonadzeo ya tshumiso ya zwino ya tshomedzo dza tsiko dzapo dzine dza fanela u kuvhanganywa ndi dzi tevhelaho –

7. Zwine tshomedzo dza tsiko dzapo dza do u shumiselwa zwone

Ndila na uri tshomedzo dza tsiko dzapo dzi do shumiswa u swika ngafhi kana u bveledzwa hu na ndivho ya thodiso ya u bveledza mishonga nga zwimela na zwipuka ndi (kha vha sumbedzise zwidombedzwa) –

8. Tshumiso ya mvelele kana ndivho (arali zwi hone)

Lushaka lwapo lune lwa vha tshipiḁa tsha thendelano lu na nḁivho ya mvelele i tevhelaho ya tshomedzo dza tsiko dzapo kana lwo vha lu tshi shumisa lwa mvelele tshomedzo dzapo nga nḁila i tevhelaho –

9. U kovhekana mbuelo

Mbuelo dzi ḁo fhambana ho zwi tshi ya nga masia ngauralo, mbuelo dzi ḁo fhambana zwi tshi bva kha uri muthu a re na dzangalelo u khou ḁetshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo kana ndi tshitshavha tshapo. Mitevhe i re afho fhasi i ḁetshedza tsumbo dza mbuelo ya masheleni na i si ya masheleni ine ya ḁo bva kha thandela dza ḁhoḁisiso ya khonadzeo ya ḁhoḁisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka. Hoyu mutevhe wa u thoma ndi wone u elanaho arali muthu a re na dzangalelo kha heyi thendelano a tshi khou ḁetshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo ngeno mutevhe wa vuvhili u tshi vha wo tea nga maanḁa arali muthu ane a vha na dzangalelo kha heyi thendelano hu tshitshavha tshapo. Kha vha swaye tshibogisi tshiḁwe na tshiḁwe tshine tsha shuma kha iyi thendelano na u sumbedzisa afho fhasi uri ndi nnyi ane a ḁo vhuelwa nga mbuelo ḁwe na ḁwe (kha vha ḁetshedze maḁwalwa a u tikedza ho fanelaho).

Zwi fanela u ḁadzwa arali muthu a re na dzangalelo a tshi khou ḁetshedza tswikelelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo

Mbuelo dzi si dza masheleni, dza masheleni na 'thundu kana tshumelo'			
Ndivhuwo kha vhaṅetshedzi vha tswikelelo kha tshomedzo		Vautshara dza zwilingwa kana tsumbo kana sambula dza zwiimiswa zwa lushaka	
Mvelelo dza ṭhōḍisiso na khophi dza maṅwalwa		U dzhenelela ha vhadzulapo vha Afrika Tshipembe kha ṭhōḍisiso	
Thikhedzo kha ndondolo		Tswikelelo kha zwi kuvhanganywa zwa mashango a nḍa nga vhadzulapo vha Afrika Tshipembe	
Mitevhe ya dzitshaka		U dzhiela nṯha ṭhūṭhewedzo ya nḍivho/ tshumiso ya mvelele	
Vhugudisi na thikhedzo ya matshudeni		Thandela dza mveledziso ya tshitshavha	
Mveledziso ya vhukoni ha zwa saintsi		Pfunzo ya nga ha vhupo	
U pfukisela		mbadelo	

thekhinolodzhi			
Ṱhoḡisiso yo Ṱanganelanwaho		Phesenthe ya tshelede ine ya Ṱetshedzwa mubveledzi wa tshithu, tsumbo, muṰwali, muimbi nga murahu ha musi zwo rengiswa	
Mafhungo		Mbadelothangeli	
Zwishumiswa na themamveledziso		Mbadelo dza zwiwo kana zwiitei zwa ndeme	
ZwiṰwe vho (kha vha sumbedze)		DziṰwe mbuelo dza masheleni (kha vha sumbedze)	
ZwiṰwe vho (kha vha sumbedze)		ZwiṰwe vho (kha vha sumbedze)	

**Zwi fanela u ḡadzwa arali muthu a re na dzangalelo a muraḡo wa
tshitshavha tshapo**

Mbuelo dzi si dza masheleni, dza masheleni na 'ndivhuwo nga u tou funa'			
Vhudavhidzani vhu bvelaho phanda nga zwipikwa zwa Ṱhoḡisiso ya Ṱhoḡisiso ya u bveledza mishonga		Khophi dza makumedzwa, mivhigo na dzinyandadzo	

nga zwimela na zwipuka, maitete, na u pindulela mawanwa kha nyambo dzapo.			
Zwifanyiso zwo leludzwaho na zwi ðivheaho, manyuwala, mabambiri na mañwe mañwalwa o pindulelwaho kha nyambo dzapo		U dzhiela nṯha na ṯhuṯhuwedzo ya nḍivho na tshumiso ya mvelele	
Nyanḍadzo dza zwe vhathu vha thusana u ñwala		Fhethu ha u vhea zwilingwa/dzisambula	
Tswikelelo ya mafhungo a ṯhoḍisiso		Magavhelo a thandela dza mveledziso na pfunzo ya zwa vhupo	
Dzikhophi dza zwinepe na zwiḷaidi		Mbadelo (tsumbo, dza vhaeletshedzi, vhathusi, vha u sumbedza nḍila, tshumiso ya tshomedzo na themamveledziso)	
U katelwa kha ṯhoḍisiso ya vhashumisani, vhathusi, ngeletshedzo na tsevhi		Phesenthe ya tshelede ine ya nṯetshedzwa mubveledzi wa tshithu, tsumbo, muñwali, muimbi nga murahu ha muso zwo rengiswa	
Vhugudisi ha vhathu vhapo vhu tshi elanaho na mafhungo a zwa saintsi, zwa mulayo na zwa ndangulo		Mbadelothangeli	

Thikhedzo ya zwishumiswa na themamveledziso		Mbadelo dza ndeme dza zwiwo kana zwiitei	
U vha vhanε vho t̄anganelaho vha pfanelo dza ndaka ya muhumbulo		Dziñwe mbuelo dza masheleni (kha vha sumbedze)	
Zwiñwe vho kha vha (sumbedze)		Zwiñwe vho (kha vha sumbedze)	

10. Mbadelo dza mbuelo

Tshelede yoṭhe yo bvaho kha heyi thendelano nahone ine ya kolodwa tshigwada tshiñwe na tshiñwe malugana na iyi thendelano, i tea u badelwa kha Tshikwama tsha T̄hirasithi tsha t̄hoḍisiso ya t̄hoḍisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka.

11. Tsedzuluso ya thendelano

Heyi thendelano i ḡo sedzuluswa nga murahu ha _____ (**kha vha ḡadze tshifhinga tsho tendelanwaho**), hu na muhumbulo wa u khwinisa thendelano arali zwo fanela. N̄wedzi muthihi phanḡa ha tsedzuluso iñwe na iñwe, muñe wa thendelo u fanela u bvisela khagala mafhungo mañwe na mañwe maswa a matheriala zwi tshi ya nga t̄hoḍisiso malugana na t̄hoḍisiso ya u bvedza mishonga nga zwimela na zwipuka kha vhoṭhe vha re na dzangalelo uri vha kone u dzhenelela kha tsedzuluso vha na nḡivho yoṭhe.

12. Mañwe mafhungo

Mañwe mafhungo kana nyimele dzine mirado kana zwigwada zwa iyi thendelano zwa tama u rekhoda a nga nambatedzwa kha thendelano sa muengedzo.

Khophi ya heyi thendelano i fanela u rumelwa kha Mulangi-Dzhenerala wa Muhasho wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango hu sa athu u fhela ñwedzi musi thendelano yo swikelelwa.

Heyi thendelano i na thendelano yothe ya mirado kana zwigwada malugana na thero ya heyi thendelano na u sa dadziswa kha, phambano kana u khantselwa ha iyi thendelano kana U sedzela fhasi pfanelo inwe na inwe ya iyi thendelano a zwi nga kombetshedzwi kana u itwa nga nnda ha musi zwo tou ñwaliwa zwa dovha zwa sainelwa nga izwi zwigwada kha thendelano.

Tsaino ya muhumbeli wa thendelo: _____ **Datumu:**

Vhuimo ha Musaini: _____

Ho imelwa: _____

Khwañhisedzo ya dzangano ña mulayo, arali zwo tea

Dzina ña Dzangano ña mulayo:

Tsaino ya muofisiri o newaho maanda nga dzangano ña mulayo:

_____ **Datumu:** _____

Tsaino ya muṅe wa thendelo kha tshomedzo dza tsiko dzapo:

_____ Datumu: _____

Vhuimo ha musaini: _____

Ho imelwa: _____

Tsaino ya muimeli wa tshitshavha tshapo:

_____ Datumu:

Vhuimo ha musaini: _____

Ho imelwa: _____

Zwo tendelwa nga Minisita wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango

Tsaino

Datumu

NDIVHADZO YA THENDELO

MUHASHO WA ZWA VHUPO NA VHUENDELAMASHANGO

No. R....2008

NDANGULO YA VHUPO HA LUSHAKA: MULAYO WA U FHAMBANA HA

VHUTSHILO HA ZWI TSHILAHU WA, 2004:

NDIVHADZO YA U SA KATELWA U YA NGA KHETHEKANYO YA 86

Minisita wa zwa Vhupo na Vhuendelamashango zwi tshi ya nga khethekanyo ya 86 ya Ndangulo ya Vhupo ha Lushaka: Mulayo wa U fhambana ha vhutshilo ha zwi tshilaho wa, 2004 (Mulayo wa vhu 10 wa 2004), ho ngo katela kana o sia nnda u ya nga Ndimba ya vhu 6 ya Mulayo tshomedzo dza tsiko dzapo kana mishumo kana nyito dza malugana na tshomedzo dza tsiko dzapo dzo tshatshedzwaho kha iyi shedulu.

Shedulu

Thalutshedzo

1. kha heyi Ndivhadzo, nga nnda ha musu zwi re ngomu zwi tshi sumbedza nga inwe ndila, tshatshedzo ya ipfi kana fhungo yo tshatshedzwaho kha Mulayo wa U fhambana ha Vhutshilo ha zwi tshilaho kana Ndaulo dza tshatshiso ya u bvedza mishonga nga zimela na zwipuka, Tswikelelo na u Kovhekana Mbuelo, zwi na tshatshedzo dzi fanaho, na -

“Mulayo wa U fhambana ha Vhutshilo ha zwi tshilaho ” zwi amba Ndangulo ya Vhupo ya Lushaka: Mulayo wa u fhambana ha Vhutshilo ha zwi tshilaho wa 2004 (Mulayo wa vhu 10 wa 2004);

“Mubveledzi wa mishonga nga zwimela na zwipuka” zwi amba muthu zwawe muñwe na muñwe kana muthu wa mulayo ane a ḍidzhenisa kha luṭa lwa vhuvhambadzi ha thandela ya u bveledza mishonga nga zwipuka na zwimela;

“tshumiso ya hayani” zwi amba u shumisa tshomedzo dza tsiko dzapo kha tshumiso yo livhaho kana ya zwenezwo kana maitele a mvelele naho zwi tshi sia nṅḁa u bveledzwa ha zwibveledzwa zwiswa u itela vhuvhambadzi kana tshumiso kha ṅḁowetshumo u woṭhe kana u na vhañwe;

“u siiwa nṅḁa ha tshomedzo dza tsiko dzapo” zwi amba tshomedzo dza tsiko dzapo dzo kuvhanganywaho hune dza si dzule hone;

“zwi tshilaho zwa ḁakani” zwi katela zwipuka zwi mamaho vhomme, zwiṅṅḁi, zwkokovhi, zwi tshilaho maḁini na shangoni, zwikhokhonono, khovhe na zwimela.

Thendelo

2. mishumo i tevhelaho i elanaho na tshomedzo dza tsiko dzapo zwo tendelwa kha Ndimu ya vhu 6 ya mulayo –

2.1. ṭhḁḁisiso nga nṅḁa ha u ṭḁḁa zwimela na zwipuka u itela mveledzo ya mishonga, fhedzi arali ṭhḁḁisiso ya itwa nga ngomu Afrika Tshipembe na uri ṭhḁḁisiso yeneyo i sa itiwe hu na ndivho ya vhuvhambadzi kana tshumiso kha ṅḁowetshumo;

2.2. u vhambadzelwa kana u rengiselwa nṅḁa ha tshomedzo dza tsiko dzapo dzi songo katelwaho u itela ṭhḁḁisiso nga nṅḁa ha u ṭḁḁa zwimela na zwipuka u itela u bveledza mishonga, zwi nga itwa fhedzi

arali muvhambadzela nḁa o swikelela thendelano na u vhambadzela nḁa na u ḁivhadza vhaḁetshedzi vha thendelo

2.3. mbambadzo ya zwibveledzwa zwo itelwaho u vhambadzwa zwo rengwaho kha mubveledzi wa mishonga nga zwimela na zwipuka, dzi nga itwa fhedzi arali mubveledzi onoyo o tevhedza Milayo ya u bveladza mishonga nga zwimela na zwipuka, Tswikelelo na U kovhekana mbuelo;

2.4. u fuwa, u andisa, u lima, u sudzulusa, vhuvhambadzi na tshumiso ya zwipuka zwa ḁaka zwi songo sumba kha mveledziso na mveledzo ya-

2.4.1. zwibveledzwa zwi fanaho na mishonga, enzaimi dza nḁowetshumo, mithetshelo ya zwiliwa, zwinukhelelisi zwiḁolo, zwiḁokisi, zwifafadzeli, mivhala na zwibviswa; kana

2.4.2. zwimela zwiwa na zwibveledzwa;

2.5. u kuvhanganywa, tshumiso, zwiliḁwa zwiwa kana u vhambadzwa ha tshomedzo dza tsiko dzapo u itela ndivho ya u ḁibveledzela;

2.6. maedza a u shandukisa zwiliḁwa, u andisa, kana u lima ha lushaka lwa maluvha u itela vharengisamaluvha vha mashango a nḁa na vha fhano hayani na mimaraga ya mishonga yo itwaho nga zwimela ine ya vha hone;

2.7. vhulimi ha zwa maḁini kana ngudavhutshilo ha lwanzheni zwi katelaho maḁi avhuḁi na tshakha dza zwi tshilaho lwanzheni zwi bveledzaho zwiliḁwa kha zwine zwa liwa nga vhathu.

